

Porubské noviny

Číslo: **64**

OKTÓBER 2010

Ročník: **XVI.**

V tomto čísle nájdete:

- Kompetencia učiť sa učiť
- Myšlienky M. Rázusa
- Obecné spravodajstvo
- Ján Jágerský v Z. Porube
- ZŠ Milana Rúfusa
- Hovoríme s učiteľkou angličtiny
- Autoveteráni v Z. Porube
- Stretnutie spolužiakov
- Petronela a František Pethő-zlatí manželia
- Írsko – cestopis K. Broskovej
- Predstavujeme trénera A-čka
- Krížovka, šport
- Turnaj o pohár starostu

Foto: D. Migala

Večerné rozjímanie pred cestou do školy Milan Rúfus

*Asi to predsa musí byť.
Veď všetky deti chodia do školy.
Možno mi ani nechcú ublížiť,
ak nerobia mi všetko po vôli.*

*Mám krásne knihy, pero...
Uvidím,
čo zajtra na to moja hlava riekne.*

*Možno i veľkým byť
je trochu pekné.*

Kompetencia vychovávať, učiť a učiť sa učiť

„Aj učiť sa treba učiť,“ napísal vo svojej knihe nebohý František Kassay.

Od jej vydania prešli dlhé roky. A téma je stále aktuálna. Ako mnohé iné témy v školstve. Ide si ono svojou cestou a svojou rutinou (česť výnimkám) a z generácie na generáciu si prenáša nevšimavosť k zručnosti učiť sa učiť, t.j. k tomu, čo tvorí pripravenosť žiaka učiť sa dobre, a teda aj školu mať rád a správať sa v nej primerane.

Žiak základnej školy by mal ... Žiak strednej školy by mal ...

A čo tak iné konštatovanie: učiteľ by mal ... riaditeľ by mal ... inšpektor by mal ministerstvo by malo ... rodičia by mali.

Mali by vedieť, že jednotná škola, v ktorej každý mal vedieť všetko, skončila. Je tu náročnejšia etapa výuky a výchovy.

Turbulencie spoločnosti a turbulencie rodiny ako základného systému spoločnosti zvýraznili predponu DYS. Dysfunkcie, dysgrafie (problémy s grafickým prejavom), dyslexie (problémy s čítaním), dyskalkúlie (problémy v počítaní)... A nedostatok hraníc v tom, čo sa kde má a nemá v správaní. Rozkolísanosť hodnôt priniesla generáciu na diagnostikovanie a terapiu, ktorej nie sme pripravení.

Myslím tým aj učiteľov, aj rodičov. Aj celú spoločnosť. Nenadarmo čínske príslovie hovorí: „Vychovávať dieťa, k tomu treba celú dedinu“.

K novému školskému roku si teda zaprajme, aby sme s plnou vážnosťou prijali fakt dôsledkov zmien v spoločnosti a všetci urobili aspoň krôčik k tomu, byť kompetentní nielen na papieri (diplom, sobášny list, rodný list), ale najmä v realite života.

Deti vedia vycítiť, či je naše úsilie úprimné; ak je, pomôžu nám, veď je to pre nich a o nich. Tak teda: šťastný nový rok!

Dr. S. Barániová

„Ty môj krásny! Dlho si ma čakal?“

Muchotrávky červené radšej nikdy nejdeme.

Poznať a ovládať seba

Poznať svet, ten mimo nás, to je prvé, čo sa učíme, odkedy sme otvorili oči. To nás učia aj iní. Nahromadiť množstvo poznání je zaujímavá vec. Poznať svet v časovej hĺbke – je história, ktorá vie byť dobrou učiteľkou pre život. Poznať svet v jeho hmotnom rozsahu, s vlastnosťami zjavov i so zákonmi, ktoré ich vysvetľujú – to sú pyramídy vedy. Poznania hromadiť je len pol práce, druhá, myslím, omnoho vážnejšia, je utriediť ich. Všetko môžeš vedieť, môj milý, ale nie všetko sa ťa týka, a rovnako ťa. Sú ľudia, ktorí nosia v hlavách celé encyklopédie, jednako sú nie k ničomu. Všetko vedia, čo im netreba, ale pri tom, čo im treba, a to hneď, prichodia do zmätku alebo robia omyly. Všetko je dobre vedieť, ale najlepšie to, čo poskytuje podmienky pre vlastný život. V praktickom povolání to vedie k odborníctvu.

Kto sa chce uplatniť a dobre uplatniť, musí byť odborníkom, či je gazda, či robotník, úradník, umelec alebo práve spisovateľ. Čo je to však iné, ako triedenie vedomostí na prvo-druho-tretostupňové pri ich nadobúdaní. Vybudovať si vhodný náhľad na život, to je prijať všetky dojmy vonkajšieho sveta, spracovať ich v sebe, utriediť a ovládať. Človek nezačína sa kolískou, ba ani dobytím doktorátov, ale chvíľou, keď rozkvitne v ňom poznanie a cit ľudskosti.

Martin Rázus: Hovory so synom a s tebou, 1932

Mne dobré je aj to, čo zlé je, len prázdne nie, to uletí. -mr-

Referendum 2010

Na hlasovanie
v referende
prišiel ako prvý
Vladimír Medla

V zmysle Zákona NR SR č. 564/1992 sa konalo referendum aj v Závažnej Porube. Referendum vyhlásil prezident SR na základe petície a uskutočnilo sa **18. septembra 2010**.

Občania odpovedali na šesť otázok:

1. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky zákonom zrušila povinnosť fyzických osôb a právnických osôb platiť úhradu za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom?“
2. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky zákonom rozšírila možnosť prejednať konanie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky ako priestupok na všetky priestupky podľa zákona o priestupkoch?“
3. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky ústavným zákonom znížila počet poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na 100 s účinnosťou od nasledujúceho volebného obdobia?“
4. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky zákonom ustanovila, že orgány verejnej moci môžu obstarávať osobné motorové vozidlá s obstarávacou cenou maximálne 40 tisíc eur?“
5. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky ustanovila možnosť voliť poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a poslancov Európskeho parlamentu prostredníctvom internetu?“
6. „Súhlasíte s tým, aby Národná rada Slovenskej republiky zákonom vyňala osoby poverené výkonom verejnej moci z možnosti uplatniť právo na odpoveď podľa tlačového zákona?“

Okrsková komisia pre referendum v Závažnej Porube zistila tieto výsledky:

Počet oprávnených občanov zapísaných v okrsku do zoznamu na hlasovanie: **1048**
 Počet oprávnených občanov, ktorým sa vydali hlasovacie lístky: **340**
 Počet odovzdaných hlasov. lístkov **340**
 Počet odovzdaných platných lístkov **337**
 Počet odovzdaných neplatných lístkov **3**
 Účasť oprávnených občanov na hlasovaní **32,44 %**

Otázka	počet hlasov	
	ÁNO	NIE
č. 1	284	46
č. 2	325	10
č. 3	309	14
č. 4	302	21
č. 5	242	69
č. 6	258	33

Správy zo samosprávy

Z rokovania OcZ

Jún 2010

V júni malo zasadnutie obecného zastupiteľstva netradičný charakter, keď sa poslanci stali účastníkmi milej slávnosti v základnej škole, konanej z príležitosti prijatia čestného názvu Základná škola Milana Rúfusa. Tejto udalosti sa zúčastnili aj manželka a dcéra nebohého básnika.

Júl 2010

Júlové zasadnutie obecného zastupiteľstva sa nekonalo z dôvodu dovolenkového obdobia.

August 2010

Hlavnou témou zasadnutia boli správy riaditeľiek ZŠ a MŠ o pripravenosti školských zariadení na školský rok 2010/2011. Personál MŠ je plne kvalifikovaný, materskú školu bude navštevovať 40 detí. MŠ je primerane vybavená potrebnými pomôckami a hračkami. Na zlepšenie niektorých výchovných činností požadujú doplniť inventár o dataprojektor. Rodič bude prispievať na prevádzku MŠ mesačne sumou vo výške 10 EUR. ZŠ disponuje tiež plne kvalifikovaným personálom. Do školy je zapísaných 35 detí zo Závažnej Poruby a 16 z Lipt. Mikuláša. Školský klub bude navštevovať 49 detí. Ako povinne voliteľný predmet si vybralo 14 žiakov evanjelické náboženstvo, 12 katolícke náboženstvo a 25 etickú výchovu. ZŠ má špeciálnu učebňu vybavenú 11 počítačmi, ktoré sú všetky pripojené na internet. V škole plánujú ešte za chodu prebrúsiť parkety. V školskej jedálni sa stravuje 41 žiakov ZŠ. Riaditeľka ZŠ navrhla zvýšenie poplatku za dieťa v školskej družine z pôvodných 2 EUR na 3 Eurá, čo poslanci akceptovali.

Bod „Rôzne“ otvoril Dr. Migaľa informáciou o pripravovanej návšteve Bohuslavíc v termíne 9. a 10. 10. 2010. Následne starosta obce informoval o financovaní samosprávy v prvom polroku 2010. Príjmy dosiahli v I. polroku výšku 270.522,00 EUR a výdaje 268.672,00 EUR.

Poslanci schválili pre nasledujúce volebné obdobie počet poslancov obecného zastupiteľstva, zostáva nezmenený - 9, ako aj jeden volebný obvod. Zaoberali sa aj sťažnosťami občanov, ktorých trápi povrchová voda. Problém má rodina Broskovcov na Kostolnej ulici, ktorým voda pravidelne pri dažďoch zaplavuje záhradu. Tento problém sa v minulosti odstránil vybudovaním ochranného kanála, ktorý stekajúcu vodu zachytával a odvádzal. Časom však došlo k jeho zane-

seniu, a tým sa stal neúčinným. Zástupca poľnohospodárskeho družstva pán Priechodský sľúbil jeho vyčistenie a prehĺbenie. Svoj sľub dodržal, a tak v čase písania správy bol tento problém už vyriešený.

Starosti s vodou majú aj obyvatelia na Iľanovskej ceste. Problém vznikol pravdepodobne porušením alebo upchatím meliorácie, čím sa voda dostáva na povrch. Stavebná komisia vie o nedostatku, v súčasnosti robí kroky k zisteniu miesta závady. Keď zistí zdroj problému, bude môcť pracovať na jeho odstránení. V prípade, že by sa nepodarilo obnoviť funkčnosť meliorácie, prevedieme prebytočnú vodu popod komunikáciu do existujúcej dažďovej kanalizácie.

September 2010

Septembrové zastupiteľstvo obohatila svojou návštevou predsedníčka komisie sociálnych vecí ZMOSu (Združenie miest a obcí Slovenska) pani Božena Kováčová, aby oboznámila prítomných poslancov so svojimi skúsenosťami s otvorením a prevádzkovaním Domu sociálnych služieb v Jánovej Lehote, kde pôsobí vo funkcii starostky obce. Aj na základe tohto príspevku poslanci odsúhlasili sumu 15.000 EUR na nákup zariadenia potrebného k tomu, aby sme na prevádzku Domu sociálnych služieb získali potrebné povolenia a mohli začať s ostrou opatrovateľskou činnosťou.

V ďalšom bode programu predniesol predseda komisie pre kultúru, vzdelávanie a šport Dr. Dušan Migaľa správu o činnosti komisie v predchádzajúcom období. Komisia pripravuje alebo participuje na príprave všetkých akcií, ktoré sa organizujú na území našej obce, alebo ktorými reprezentujeme našu obec mimo nášho katastra. Dôležitou zložkou je aj činnosť dokumentačná – komisia zabezpečuje pravidelné vydávanie Porubských novín – a činnosť archivačná, keď členka komisie Dr. Čermáková zaznamenáva všetky dôležité udalosti v Obecnej kronike. Predseda poukázal aj na problémy, s ktorými sa pri práci stretávajú. V rámci diskusie k správe poslanci doplnili zoznam účastníkov delegácie do Bohuslavíc, ktorá bude reprezentovať našu obec na oficiálnej návšteve v dňoch 9. a 10. 10. 2010.

V rôznom sa venovali žiadostiam a sťažnostiam našich občanov, ktorí sa osobne zúčastnili na rokovaní obecného zastupiteľstva. Na záver odsúhlasili inventarizáciu a vyradenie kníh v miestnej obecnej knižnici podľa návrhu inventarizačnej komisie.

Ing. Eugen Vadovický,
zástupca starostu

Končí prvé desaťročie 21. storočia

Aj nám sa treba pozrieť dozadu a zrekapitulovať, čo sme urobili pre rozvoj a zveladenie našej „NAVEKY ZÁVAŽNEJ“.

Mal som tú česť, že som stál v čele obce 3 volebné obdobia, t. j. 12 rokov. Za túto dôveru ďakujem spoluobčanom. Tiež chcem poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva, ktorí na seba dobrovoľne prevzali bremeno zodpovednosti rozhodovať o koncepcii rozvoja obce, financiách a majetku obce podľa zákona o obecnom zriadení. Taktiež rokovania obecných zastupiteľstiev a komisií boli vždy korektné, kultivované, kultúrne a slušné, aj keď nebola vždy zhoda názorov (na rozdiel od našich politikov).

A snáď aj preto, že sme vždy konali v záujme obce (pri rešpektovaní zákonov), dobre spolupracujeme so spoločenskými organizáciami a firmami na území obce, s ktorými sa nám podarilo zveľaďovať majetok obce.

Chcel by som spomenúť investície, či už financované priamo z obecných peňazí alebo nami vyvolaných investícií iných subjektov.

- Rekonštrukcia mosta cez Váh (cca 15 mil. Sk) a asfaltového povrchu hlavnej cesty z prostriedkov správy a údržby ciest VÚC
- rekonštrukcia a asfaltovanie miestnej komunikácie do priemyselnej zóny a ku SWEDWOODU (2,2 mil. Sk)
- rekonštrukcia telocvične (4 mil. Sk), tribúny, šatní a spoločenských priestorov Športového klubu
- odkanalizovanie obce (70 %) 32 mil. Sk
- vybudovanie novej čerpacej stanice a tlakového potrubia popod Váh na kanalizácii (3,5 mil. Sk)
- oprava fasády kultúrneho domu
- oprava strechy na materskej škole
- výmena zariadenia v školskej jedálni podľa požiadaviek Regionálneho úradu verejného zdravotníctva (hygieny)
- rekonštrukcia fasády, oprava strechy a sociálnych zariadení v základnej škole 4,3 mil. Sk
- kúpa a rekonštrukcia bývalej administratívnej budovy Poľnohospodárskeho družstva na Dom sociálnych služieb 17 mil. Sk
- výmena strechy na dome smútku
- rekonštrukcia podkrovia garáží na Informačné centrum (1,2 mil. Sk) Štrukturálne fondy Interreg III.A
- rekultivácia skládky v Lopatine - 4 etapy (2,4 mil. Sk) (Envirofonde MŽP)
- polozenie obrubníkov ľavou stranou Novej ulice v dĺžke 1,2 km
- asfaltovanie miestnej komunikácie v hodnote 192 tis. €

• Bc. Pavel Baráni, starosta

- chodníky po hlavnej ulici v dĺžke 1,5 km
- udržiavanie verejnej zelene
- vybudovali sme spolu so ŠK 2 ihriská s umelou trávou.

Pochopiteľne, že popri týchto akciách sme robili veľa menších stavebných a údržbárskych (údržba miestnych komunikácií, verejného osvetlenia, obecného rozhlasu a pod.) Obec ročne vyčleňuje na kapitálové výdavky t. j. investície sumu cca 1 mil. Sk. Celková suma investícií za predchádzajúce roky je cca 120 mil. Sk.

Samozrejme, že ani po novembrových komunálnych voľbách sa naša obec nezastaví v investíciách. Dobuduje sa kanalizácia v celej obci (je podpísaná zmluva medzi implementačnou agentúrou štrukturálnych fondov a Liptovskej vodárenskej spoločnosti). Máme pripravené finančné prostriedky z Poľnohospodárskej platobnej agentúry na zaasfaltovanie miestnych komunikácií v II. etape v sume 236 tis. € (7,1 mil. Sk). Z toho je 95 % z fondov a 5 % z prostriedkov obce. Je pripravený a Ministerstvom hospodárstva a výstavby prijatý projekt žiadosti na rekonštrukciu verejného osvetlenia 262 tis. €. Taktiež je pripravený projekt na revitalizáciu športového areálu Mateja Staroňa v sume 20 tis. € a rekonštrukciu kontajnerísk na separovaný zber 54 tis. €. Dúfajme, že tieto projekty budú tiež úspešné. Organizujeme zber odpadov v obci podľa predpisov EU od roku 2004.

Chcel by som zvlášť spomenúť aj náš príspevok k duchovnému bohatstvu nielen Poruby, Liptova, ale celej našej vlasti. Je ním odkúpenie domu Rúfusovcov, jeho rekonštrukcia a s pomocou Liptovského múzea zriadenie stálej expozície „Domu Milana Rúfusa“. Ďakujem všetkým, ktorí pomohli, ale zvlášť „matke“ tohto projektu Dr. S. Barániovej.

Dnes rezonujú v médiách názory o dobrovoľnom zlučovaní samosprávy. Je to čudné, veď na čele úradu vlády je autor reformy verejnej správy a tzv. fiškálnej decentralizácie zo štátu na samosprávu

p. V. Nižňanský. A on tú reformu naozaj urobil dobre. Veď samospráva so štátnou správou sú dva súběžné, spolupracujúce, ale nie nadriadené a podriadené si piliere verejnej správy.

Urobiť reformu nebolo ľahké, bolo ešte veľa zástancov silnej centralizácie. A čo to prinieslo nám?

Bez pochybnosti možnosť rozvíjať vlastné školy (MŠ, ZŠ) a školské zariadenia (ŠJ, ŠKD). Dovolím si tvrdiť, že pri centralizácii (organizačnej a finančnej) by boli u nás zrušené, čo by malo veľmi zlý dopad na život v obci.

Ďakujem, že som mal možnosť spolupracovať s takými skvelými ľuďmi, ako sú v Porube, tí, ktorí sa u nás nezištne a pritom na porovnateľnej profesionálnej úrovni starajú o kultúru a šport. Umelecká úroveň obradov, kultúrnych podujatí o tom svedčí. Ocenenie Porubských novín šéfredaktora Dr. D. Migálu je toho dôkazom.

Rast úrovne kvality športu a športových areálov nás radí medzi špičkové obce našej veľkosti na Slovensku.

Bol by som nerád, keby tieto vety zneli len ako prázdna chvála, oni sú naplnené činnosti s vysoko hodnotenými výsledkami.

Kompetenciami sa zmenila aj právomoc obcí v sociálnej starostlivosti a pomoci starším občanom a rodinám, ktoré potrebujú sociálnu pomoc v rámci možnosti obce.

Vždy sme dobre spolupracovali s podnikateľskými subjektmi a spoločenskými organizáciami na území obce. Vždy to bolo o dohode oboch strán.

Na záver by som chcel osobitne poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva za ich významný príspevok k rozvoju obce a dobré ľudské vzťahy, či už s občanmi, pracovníkmi obecného úradu a starostom. Za 12 rokov sme vždy boli k sebe slušní a ak sme si nepomohli, iste sme si neuškodili. Nechcem tu menovať desiatky tých, ktorí by si to zaslúžili. Bolo by to nemálo obetavých ľudí, ktorí tvoria „špičku ľadovca“ v živote našej dediny.

Taktiež treba spomenúť prácu poslancov, kontrolórov, zamestnancov obecného úradu, komisií obecného zastupiteľstva a predsedov spoločenských organizácií. Ich činnosť nebola formálna, ale skutočná, naplňala zmysel ich postavenia a činnosti.

Na záver pranie: Nech Poruba navždy bude skutočne „Závažnou“ nielen na úrovni samosprávy, Liptova, ale celej našej krásnej vlasti.

Bc. Pavel Baráni,
starosta

Čakajú nás Bohuslavice

Bohuslavice pri Hlučíne privítali koncom júla delegáciu Závažnej Poruby, ktorú viedol starosta Bc. Pavel Baráni. Cieľom návštevy bolo upresniť termín a obsah priateľského stretnutia našich občanov s občanmi tejto družobnej obce. Dobrou správou je, že návšteva sa uskutoční 9.-10. októbra 2010. V kultúrnom programe sa Bohuslaviciam predstaví detský folklórny súbor zo ZŠ v Z. Porube a Ľudová muzika DFS Ďumbier. Záujemcom ponúkame aj výstavu ľudovomeleckej tvorby našich občanov, ktorú pripravuje Jednota dôchodcov.

• Starosta Ing. Kurt Kocian (napravo) v rozhovore s Bc. P. Baránim pred vynovenou budovou Obecného úradu v Bohuslaviciach. Starostovia hovorili o rozsahu rekonštrukčných prác tohto objektu, finančnom pokrytí a účelovom využití renovovaných priestorov. V budove bude umiestnené zdravotné stredisko, knižnica, obradná miestnosť a kancelárie obecného úradu.

Kto zavčas dáva, ten dva razy dáva

Po výzve neziskovej organizácie Pomocný anjel sa občania Závažnej Poruby rozhodli pomôcť ľuďom, ktorí takúto pomoc nevyhnutne potrebujú. Do humanitárnej zbierky obnoseného šatstva a textílií sa zapojila takmer celá obec. Skutkom naplnili známe: kto zavčas dáva, ten dva razy dáva.

Zhromaždené veci boli čisté a vhodne zabalené, aby pri prevoze do miesta určenia nedošlo k znehodnoteniu. Ponúkaná snímka dokumentuje výslednicu zbierky, ktorá sa konala v dňoch 30. a 31. augusta 2010 v priestoroch kultúrneho domu.

Ďakujeme, ďakujeme

Všetkým občanom, ktorí priniesli nepotrebné textílie, ďakujeme a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

S pozdravom Slavomíra Ploranský,
riaditeľka neziskovej organizácie
Pomocný anjel

Chlieb je odmena

Naši záhumienkári – drobní pestovatelia to dobre vedia. Aj napriek daždivému letu sypalo celkom obstojne. Pri žatve si navzájom pomáhali a tešili sa z novej úrody. No ani tento chlieb nepriletel ako vták. Bolo treba poorať, zasieť, ošetriť porasty, zrno vysušiť, uskladniť, zomlieť, zamiesiť, upiecť... Chlieb krájať – to nie je len tak, chlebič si treba zašlúžiť. Chlieb je odmena.

Na mieste činu

O tom, že vlk vlastní vynikajúcu pamäť, niet pochýb. Pamätajú si, kde lovili a na miesta činu sa vracajú.

Minulého roku, koncom jesene, ulovila vlčia svorka pod Žiarom deväť jahniat. V noci zo štvrtka na piatok (19. aug.-20. aug. 2010) svorka vlkov znova zaútočila na krdeľ oviec chovateľa Dušana Niňaja. Predátori bez problémov preskočili elektrické oplotky, vyvalili plot z pletiva a za humnami prehrýzli krky deviatim ovciam. Niektoré odviekli do blízkeho Potočka. Tam po ovciach zostali len kusy kože. Ďalšie začali konzumovať v ohrade. Dve ovce zostali ležať na lúke za humnom. Podľa porubských poľovníkov vlčica učila loviť mladé. Keď horné partie revíru nestačia uživiť dorastajúce mláďatá, tak vlčica vodí svoje potomstvo na miesta, kde bola v minulosti úspešná. Za povšimnutie vari stojí, že scenár z minulého roka sa navlas zopakoval. Navyše, zvyšky uhynutých zvierat, pripravených na odvoz do kafilérie, sa nasledujúcu noc stali potravou pre medveďa.

Chovateľovi vznikla škoda 630 €.

Text i foto: -DM-

Porubské sakrálné stavby

Knižná publikácia Encyklopédia sakrálnych stavieb na Slovensku zapísala v Závažnej Porube tieto stavby: Kostol (ev. a.v.), Kaplnka sv. Lukáša, Zvonica – veža.

Pozor! Všetci sú partizáni

Medzi ťažko skúšané obce v časoch SNP sa zaradila aj Závažná Poruba. Podľa ústneho podania pamätníkov sa v tom čase hovorilo, že nemecké velenie má Závažnú Porubu spolu s niektorými inými obcami v Liptove zakrúžkovanú na mape červenou farbou. Údajne aj prvé slová nemeckého dôstojníka po obsadení Poruby zneli: „Achtung, hier ist alles Partisanen!“

Nemecké vojsko zaviedlo v obci stanné právo. Počas trestnej výpravy do hôr zastrelili troch partizánov. Neskôr za obeť padlo päť civilných osôb. Jedno dieťa a hluchonemý pastier, lebo nezastal na povel „Halt!“ Trinásť chlapov (vojakov SNP) odviekli do koncentrákov. Zatkli aj vládneho komisára a obci hrozili vypálením.

Úctu padlým a vďaka žijúcim účastníkom protifašistického odboja vyjadrila obec pod Poludnicou položením vencov k pamätníkom obetiam vojny v predvečer 29. augusta 2010. Vence položili poslanci obecného zastupiteľstva, členovia SZPB (pozostali a sympatizanti), členovia domácej jednoty dôchodcov a príbuzní obetí.

Nech veci slúžia všetkým

Prihováram sa vám v našich novinách nie ako športovec, ale ako občan a poslanec, lebo mi nedá zavierať oči pred vandalizmom, ktorý sa v našej obci šíri. Všetci dookola nás považujú za kultivovanú a rozumnú obec, avšak niekedy sa tak vôbec nechováme a ničíme spoločný majetok, ktorý má slúžiť všetkým. Spomeniem len niektoré výstrelky:

- permanentne vyváľané dopravné značky
- ukradnutá bránička a popolnice na letnom štadióne
- porezané siete na bránkach
- na hornej zástávke vyváľané zábradlie popri vode
- zničený a ukradnutý betónový smetný kôš
- rozbitý altánok pri mädokýši

Je už načas, aby sme si dokázali ustrážiť náš spoločný majetok, ktorý slúži nám všetkým. Vyzývam tých, ktorí majú prebytok sily: využime ju na spoločné dielo a nie na ničenie obecného, športového, či súkromného majetku.

Verím, že aj táto forma dohovoru pomôže a budeme k sebe tolerantnejší.

Ing. Pavel Betko

Sila svalov, no chudoba ducha

Jedni zveľadujú, druhí ničia. Aj takto možno pomenovať úsilie obecnej vrchnosti o poriadok na zberných miestach druhotných surovín. Tejto neustálej snahe konkurujú aktivity miestnych vandalov. Jednoducho: niekto permanentne ničí veci slúžiace všetkým. Raz sú to smetné nádoby, inokedy dopravné značenie... Z fotografie vidieť, ako si zatiaľ neznámy páchatel overil svoju silu na betónovej čiapke ohrady zberných nádob pred firmou Autronic.

Čo s tým robí? Odhaliť, usvedčiť, vzniknutú škodu uhradiť!

Cirkus prišiel

V závere školských prázdnin prijali naši školáci malý darček. V kultúrnom dome uviedlo cirkusové varieté SAMBA svoj osemdesiatminútový program. Predstavili sa artisti i klauni zo známeho cirkusu Humberto. Chvilke napätia vyvolalo vystúpenie kúzelníka (na snímke). Hviezdou večera sa stal osemročný žonglér (na snímke vpravo), z ktorého vyrastá nádejný cirkusový profesionál.

Zlodej ukradol symboly štátu

V júli zmizla štátna vlajka zo stožiaru pred obecným úradom. V auguste zas niekto odcudzil štátny znak z priečelia budovy. Zlodej si asi neuvedomil, čo činí. Možno sa dopustil aj trestného činu so znakmi hanobenia symbolov štátu. Zákon číslo 300/2005 známejší ako Trestný zákon v §364 článok 1 odstavec b) hovorí, že výtržníctva sa dopúšťa každý, kto slovom alebo fyzicky, verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom hanobí štátny symbol! Vec je v šetrení orgánov činných v trestnom konaní.

Obdiv patril veteránom

• Aero 30, r. v. 1934

Tretí ročník medzinárodnej súťaže historických vozidiel Oldtimer Rallye Tatry sa konal 19. a 20. augusta 2010. „Zahrievacie“ kolo súťaže automobilových veteránov viedlo aj ulicami Závažnej Poruby. A tak jej obyvatelia mali možnosť obdivovať krásu áut dávnych dôb a historické odevy vodičov týchto vozidiel.

• Triumph Spitfire, r. v. 1971, za ním Triumph TR 3A, r.v. 1958

• Tatra 603 – 2 r. v. 1972, za volantom Jaroslav Petran, riaditeľ súťaže.

Prezentácia a propagácia

Euroregión Tatry a Mikroregión pod Poľudnicou zostavili v čase letných prázdnin elektronickú prezentáciu fotografií Závažnej Poruby. Jednou z aktivít týchto združení je spracovanie a vydanie nového propagačného materiálu o Euroregióne „Tatry“ v slovenskom a poľskom jazyku. Tiež sa pripravuje vydanie propagačnej brožúry o Regióne pod Poľudnicou. Reprezentačné fotografie poskytol Dušan Migaľa.

Cirkevná rubrika

Bohoslužobný život zboru

20. júna 2010 sa v slávnostne vyzdobenom kostole konala konfirmácia. Konfirmovaný bol jeden konfirmand Matúš Ilanovský a zlatých konfirmandov sa stretlo sedem. Keďže to boli tzv. povojnové deti, 24. apríla 1960 ich bolo konfirmovaných len pätnásť. Z nich sa štyria tohto stretnutia po 50-tich rokoch nedožili.

• Konfirmand Matúš Ilanovský prvý raz prijal Večeru Pánovu.

Za cirkevný zbor sa konfirmandom prihovorila poddôzorkyňa prostredníctvom dvoch vzácných listov – prvý napísal pri konfirmácii svojho krstného syna známy lekár Albert Schweitzer „Pán Boh nech ťa opatruje v celom svojom živote! Keď niečo môžeš vykonať pre svoju cirkev a náboženstvo, nemeškaj! Maj otvorené oči, aby si videl, kde ťa chce Pán Boh použiť, aby si takto mohol slúžiť aj ľuďom v tej láske, v ktorej sme Boží a Kristovi.“ Druhý venoval svojim konfirmandom pán farár J. Jágorský: „...teším sa až doteraz, že vaše priznanie sa ku krstnej zmluve a vyznanie viery v Trojediného Boha, ste ani v ťažkej dobe nezakopali, nestratili, že oboje vo vás stále žije, ... nosím vás vo svojom srdci a pri spomienke na vás aj v tichej modlitbe porúčam do milostivej Božej ochrany a pomoci.“

Hymnu ev. mládeže K trónu slávy si zlatí konfirmandi pamätali aj po 50-tich rokoch. Služby Božie skončili spevom ev. hymny Hrad prepevný. Po skončení si zlatí konfirmandi v modlitebni Dr. Martina Luthera zaspomínali na svoju konfirmáciu.

V sobotu 3. júla 2010 sa 5 členov cirkevného zboru (CZ) zo Závažnej Poruby spolu s CZ z Kráľovej Lehoty, Lipt. Porúbky, Lipt. Hrádku a Dovalova zúčastnilo osláv 400. výročia Žilinskej synody. Na začiatku cesty autobusom sa p. farárka Mosná pomodlila za požehnaný deň. Privítala nás slávnostná slnečná Žilina. Našli sme

si príjemné miesto v tieni pod lipami na Mariánskom námestí a začali spomienkové služby Božie. Kazateľom bol biskup ZD Milan Krivda. Dopoludnia sme sa duchovne obohatili vystúpením detských, mužských a zmiešaných spevokolov VD „SLOVOM A PIESŇOU OSLAVUJEME BOHA“. Boli sme hrdí na vystúpenie našich Svätóčajských mušiek z Lipt. Jána, ktorí sa stretávajú niečo vyše roka, ale reprezentovali nás spolu so skúseným ZVONČEKOM z Hýb. V evanj. kostole sme si vypočuli prednášku p. farára Midriaka a prezreli sme si výstavu Sakrálnu stavbu ECAV na Slovensku. Odopoludnia sa prezentovali na vysokej umeleckej úrovni spevokoly západného dištriktu. Aj keď sme sa pre nedostatok voľných miest nedostali do Mestského divadla na scénické pásmo SYNODA, ktorého scenár napísala Nora Baráthová a zahrli členovia Martinskeho komorného divadla, mali sme sa možnosť stretnúť so známymi z celého Slovenska.

• • •

Aký je vlastne význam Žilinskej synody? V roku 1610 palatín Juraj Thurzo zvolal do Žiliny synodu, kde ev. šľachta spolu s duchovnými položili základy evanjelickej a.v. cirkvi a ustanovili 3 superintendov – biskupov: Eliáša Lániho, Izáka Abrahamidesa a Samuela Melíka. Zákony a ustanovenia Žilinskej synody z r. 1610 sú podľa historika Miloša Kovačku aj v elektronickej podobe na webovej stránke Slovenskej národnej knižnice.

Spokojní a vnútorne obohatení sme sa vrátili domov a celou cestou zo Žiliny až do Lipt. Hrádku sme spievali známe piesne z Evanj. spevníka. Prežili sme naozaj požehnaný deň.

• Zlatí konfirmandi: Zľava: Ludmila Báthoryová, r. Kováčová, Vlasta Piatková, Rastislav Hladký, Viera Kováčová, r. Luptáková, p. farár V. Pavlík, Vlasta Haviarová, r. Niňajová, Ján Broska, Viera Brantálová, r. Jurečková

Slávnym je to miesto,
Otče z výšin neba,
Kde sa Tebe slúži a ľud pozná Teba.
I chrám tento milý Tebe k chvále stojí
Útočiskom pre nás v žitíu ťažkom boji.

12. septembra sa konali slávnostné služby Božie, kedy sme si pripomenuli 77. výročie posvätenia nášho chrámu.

Posledný augustový víkend bol venovaný Dištriktuálnym dňom východného dištriktu - PROTI PRŮDU v Liptovskom Mikuláši, kde sa evanjelici stretli s bohatým programom – v piatok a sobotu s premietaním filmov, ako Ježiš z Montrealu, rôznymi seminármi a stretnutiami mládeže, ale aj športovými aktivitami – futbal, volejbal. Aj veriaci nášho CZ sa v nedeľu zúčastnili slávnostných služieb Božích v Liptov. Aréne. Kazateľom bol biskup VD ECAV Mgr. Slavomír Sabol a hlavnou myšlienkou kázne „S Bohom aj na dne priepasti“. Nedeľný program vyvrcholil operou Evanjelium podľa Jána o 16,30 hod. v Evanjelickom chráme v Liptovskom Mikuláši.

• • •

V Tvojom mene Bože, Pane,
zas sa učiť začíname.
Daj, nech tejto našej práci,
milosť Tvoja žehnať ráči.
Amen.

V nedeľu 5. septembra 2010 prijali žiaci, študenti, pedagógovia a školskí zamestnanci osobné požehnanie do nového školského roku 2010/2011 v evanj. a.v. chráme v Závažnej Porube.

**Mgr. D. Kulhavá za Predsedníctvo
Cirkevného zboru**

Dobroreč, duša moja, Hospodinu a celé moje vnútro Jeho svätému menu. (103. žalm)

Ján Jágerský: Najväčšie potešenie? Porubský kostol plný ľudí.

V evanjelickom kostole bola 11. nedeľa po Sv. Trojici neobyčajne vzácna. Po 24-och rokoch navštívil Závažnú Porubu Ján Jágerský, prvý farár cirkevného zboru. V Závažnej Porube pôsobil ako kňaz od roku 1948 až do roku 1986, kedy odišiel do dôchodku a odsťahoval sa do Prešova.

Pomodlil sa pri pomníku

Prišiel v sprievode Jána Bakalára, seniora Šarišsko – Zemplínskeho seniorátu a svojou opatrovateľkou „duchovnou dcérkou“ s jej priateľom. Chceli spoznať a vidieť miesta, kde prežil skoro 40 rokov svojho života. Prvé kroky vzácných hostí viedli k pomníku. Na tomto mieste si uctili pamiatku padlých Porubänov v 1. a 2. svetovej vojne.

Pri chôdzi používa pomocníka – paličku, no pamäť slúži priam brilantne. Na fare, v modlitebni Dr. M. Luthera, s členmi presbyterstva krátko hovorili o dobe, keď sa stavala fara. Pripomenul obetavosť a pomoc cirkevníkov. Nedeľné služby Božie liturgoval brat senior J. Bakalár z Prešova. Témou kázne pána farára V. Pavlíka bola modlitba. Bohoslužby obohatilo vystúpenie mladých ľudí z Liptovského Mikuláša. Svojimi piesňami a slovom prišli kresťanov pozvať na 5. ročník lip-tovsko-oravského kresťanského dňa pre mladých JK games, ktoré sa budú konať 11. septembra 2010 v Spojenej evanjelickej škole v Liptovskom Mikuláši.

Cirkev je stĺp pravdy

Po vystúpení mládežníkov sa k chrámovému spoločenstvu prihovoriť brat farár Jágerský 103. žalmom: „Dobroreč, duša moja, Hospodinu a celé moje vnútro Jeho svätému menu!“ Zaspomínal si na svoje začiatky v Závažnej Porube. Ako prišiel v roku 1948 na „holú lúku“, len kostol tu bol po vojne opravený a tak začali budovať. Ale to je len vonkajšok, dôležité je vnútorné budovanie. Tu zistil, že v Závažnej Porube sa nespieva z Evanjelickeho spevníka, ale z Tranovského kan-

• Ján Jágerský pred porubskou farou, august 2010

cionála, čomu sa veľmi potešil. Tu spoznal luteránskeho ducha, usilovné deti, ktoré už v rodinách boli dobre vychovávané. A tak budoval cirkev, ktorú založil Dr. Martin Luther a citoval: „Cirkev jest panna mně milá, z mysli mi nevychází... z ní má radost pochází...“ (pieseň č. 411 z Kancionála) a pokračoval slovami piesne Juraja Tranovského „Cirkev pravou poznávati, jest umění důstojné, cirkev jest chrám Boha svého, sloup pravdy velmi pevný...“ (pieseň č. 412).

Poznamenal, čo všetko my luteráni máme, ale málo si to vážime. A vyznal sa, že najväčším potešením pre neho bol porubský kostol plný ľudí. Spomenul, ako pri prvej kázni, keď sa prišiel predstaviť ako kňaz, skoro rukami zhodil kvet v črepníku z kazateľnice, ktorý tam v snahe čo najkrajšie vyzdobit kostol položil kostolník Ján Broska (Koštialik). Ešte nikdy sa tak pri kázni nespotal ako vtedy. No dopadlo to dobre, lebo kvetník v poslednej chvíli zachytil a nič zlého sa nestalo.

Ty si to Bože, chcel

Nakoniec poďakoval za Božiu milosť „...ak som aj prospech mal, Ty si to Bože chcel...“

Cirkevný zbor sa poďakoval za vzácnu návštevu kyticou kvetov a poprial vzácnej návšteve požehnaný deň a príjemný pobyt na Liptove. Pri východe z chrámu sa p. farár Jágerský srdečne zval so svojimi bývalými cirkevníkmi. Potešil sa, že pani Anna Šetková stále požíva hlasom zvonov, nedeľu čo nedeľu, veriacich do chrámu Božieho.

• Cirkevný zbor privítal vzácnu návštevu

Poklonil sa mŕtvym, stretol sa so živými

Pri sviatočnom obede v Penzióne Zivka si bývalý pán farár Jágerský vymenil skúsenosti s terajším zborovým farárom Vladimírom Pavlíkom. Ďalšia cesta viedla na miestny cintorín. Tu položil kyticu kvetov pri kríži a pomodlil sa. Takto si uctil pamiatku všetkých, ktorí nás predišli do večnosti a na ktorých si s láskou zaspomínal.

Jeho ďalšie kroky viedli k dlhoročnej sestre kostolníčke „tete Milke“ Niňajovej, kde si pripomenuli roky, kedy spolu aj s Máriou Kulhavou vykonávali návštevy nemocných a starších ľudí v našom cirkevnom zbore. Pri návšteve požehnal celú rodinu a domácnosť.

Napokon neobišiel ani svoju rodáčku zo Sokolčov, najstaršiu občianku Závažnej Poruby pani Annu Guothovú (101), s ktorou si tiež zaspomínali na mladé roky. Spomínanie na detstvo skoro nemalo konca. Reč prišla aj na to, ako malého Janka v dievčenskom veku varovala. Veď žili v susedstve.

Mgr. Danka Kulhavá

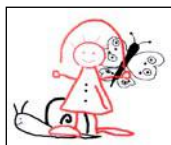

• S rodinou Dušana Piatku. Hostia strávili v Liptove aj nasledujúci deň. Ubytovali sa na chate Dušana Piatku pri Liptovskej Mare. Navštívili artikulárny chrám vo Svätom Kríži. V tomto chráme, ktorý pôvodne stál v Paludzi, bol pán farár Jágerský pokrstený aj konfirmovaný.

Zvedavý motýľ rešpektuje vekové a individuálne osobitosti detí

Rodinná atmosféra, radosť, pohoda, tvorivosť, pohyb, kvalitná strava

Pozývame vás na prehliadku materskej školy

Korene všetkého nachádzame v útlom detstve, preto treba brať do úvahy význam prvých rokov života. J. A. Komenský vystihuje dôležitosť významu týchto slov.

Plne si uvedomujeme a zdôrazňujeme túto myšlienku aj našim rodičom. Ak má strom pevné korene, aj pri tej najsilnejšej búrke sa bude iba ohýbať, ale zlomiť sa nedá.

• Prváci a pani učiteľka Lydka Jambrichová

Dovoľte mi predstaviť našu MŠ Zvedavý motýľ. Nachádza sa v malebnom prostredí priamo pod Poludnicou, obklopená krásnym a motivujúcim prostredím, kde vnímame históriu aj súčasnosť.

V súčasnosti našu školu navštevuje 40 detí, ktoré sú vedené štvorčlenným kolektívom kvalifikovaných učiteliek. MŠ zabezpečuje celodennú starostlivosť v dvoch triedach. Triednymi učiteľkami v 1.triede sú p. učiteľka Lýdia Jambrichová a Katarína Jelínková, v 2.triede p. riad. Katarína Jambrichová a p.uč. Elena Vrbičanová.

Umožňuje p. učiteľkám zabezpečiť deťom rodinnú atmosféru plnú pohody, radosti s väčšou možnosťou individuálneho prístupu k deťom, rozvoju tvorivosti, pohybových aktivít a radostného života v MŠ.

• Druháci a pani riaditeľka Katarína Jambrichová

Deti sú pripravované na predprimárne vzdelávanie a po absolvovaní získajú Doklad o získanom stupni vzdelania - osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania podľa § 18 ods.2 písm. a, Školského zákona.

Materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno - emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalší stupeň vzdelávania.

Pripravujeme deti na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí.

Darí sa nám v spolupráci s deťmi, rodičmi a na základe určených pravidiel, rozvinúť vôľové vlastnosti dieťaťa cez pohyb, - na pohybovú výchovu využívame priestory telocvične obce a pomocné ihrisko, venujeme sa všetkým formám pohybovej výchovy s dôrazom na akrobatické cvičenia, - spätná väzba-2x 1.miesto v súťaži na celoslovenskej úrovni, venujeme sa oboznamovaniu s kultúrnym dedičstvom, ľudovými tradíciami a pestujeme vzťah detí k prírode prostredníctvom enviromentálnej výchovy úlohy, ktoré sme si nastavili, sa nám darí plniť.

Výchovno - vzdelávací proces v materskej škole prebieha v súlade so štát-

• Druháci a pani učiteľka Elena Vrbičanová

ným vzdelávacím programom ISCED 0. Podrobne je rozpracovaný v školskom vzdelávacom programe - „Zvedavý motýľ“. Zriaďovateľom materskej školy v Závažnej Porube je od roku 2002 obec Závažná Poruba. Budova MŠ je typizovaná pre dve triedy s príslušnými priestormi a vlastnou jedálňou, ktorá zabezpečuje stravu deťom MŠ, ZŠ aj našim starším občanom. Strava je kvalitná a vyvážená dostatkom vitamínov a iných prvkov, ktoré sú dôležité pri správnej výžive.

Katarína Jambrichová, riaditeľka MŠ

Stravujeme sa zdravo

K personálu MŠ patrí aj kolektív školskej jedálne s pani vedúcou ŠJ Majkou Jačalovou (vľavo) ktorá spolu so svojím kolektívom - hlavnou kuchárkou Miladkou Korčekovou (uprostred) a Milkou Križkovou (vpravo) zabezpečujú deťom výdatnú stravu, ktorá je v súlade s normami a odporúčaniami Ministerstva zdravotníctva pre stravovanie detí predškolského veku. Sme jedna z mála MŠ, ktorá si stravovanie zabezpečuje vo vlastnej ŠJ, veľký podiel na tom má obec ZP, ktorá má záujem finančne podporovať jej chod a modernizovať jej zariadenie.

Deti prevzali osvedčenia

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré vydáva MŠ. Absolvent tohto stupňa vzdelania je pripravený na vstup do primárneho vzdelávania v ZŠ a na ďalší aktívny život v spoločnosti. Má poznatky a schopnosti, ktoré majú význam vo vzťahu k propedeutike kultúrnej, čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti. V našej MŠ sa prvýkrát v histórii udeľovali tieto ocenenia a pri príležitosti tejto „prvotiny“ nás svojou prítomnosťou poctila aj bývalá pani riaditeľka Emka Brosková. Ďakujem celému kolektívu pedagogických aj nepedagogických zamestnancov, že vo vzájomnej spolupráci sa nám darí plniť cieľ, ktorý sme si predsavzali a sme hrdí na každé jedno dieťa, ktoré prešlo našou MŠ.

K. Jambrichová

Päť otázok učiteľke angličtiny

Mgr. Art. Elena Chovanová,
rodáčka zo Závažnej Poruby

- Absolvovala Pedagogický inštitút v Martine (učiteľstvo 1-5. roč.), Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici - TV VŠMU v Bratislave (tanečná pedagogika)
- pôsobila ako učiteľka ZŠ Necpaly a v Martine
- vedúca oddelenia kultúry v Dome detí a mládeže v Lipt. Mikuláši
- vedúca tanečného odboru ZUŠ v Liptovskom Mikuláši
- zástupkyňa riaditeľky Školskej správy v Liptovskom Mikuláši
- V rámci ďalšieho vzdelávania absolvovala študijný pobyt v Helsinkách (Fínsko) a viacero modulov štúdia anglického jazyka v Centre alternatívneho vzdelávania cudzích jazykov.
- V súčasnosti pracuje ako lektorka anglického jazyka v CVČ v Liptovskom Mikuláši.

• Elena Chovanová s deťmi v porubskej MŠ.

prirodzene komunikujú s rôznymi členmi rodiny v rôznych jazykoch. Ale v súčasnosti poznám aj rodiny, kde rodičia Slováci rozprávajú aj anglicky s deťmi kvôli tomu, aby zvýšili ich komunikačné zručnosti. To všetko má však svoje pravidlá, o ktorých by mali aj rodičia vedieť, ak by k tomuto chceli pristúpiť.

Registrujeme, že spoločensky vystupujete s našimi predškólakmi v anglickom jazyku. Myslite, že tieto deti sú vo výhode?

Myslím, že odpoveď na túto otázku vyplýva už z prvej odpovede. Áno, myslím, že sú. Majú prvé vedomosti z každodennej angličtiny, vedia pesničky a riekanky v anglickom jazyku a čo je dôležité, strácajú zábrany tieto vedomosti použiť na verejnosti (čo sa veľmi často stáva dospelým ľuďom). Získavajú sociálne zručnosti, vedia spoločensky vystupovať, strácajú trému... atď. Tých kladov je potom už presne toľko, koľko deti získavajú pri vystupovaní v slovenskom jazyku.

Nový školský zákon dokonca ukladá žiakom a študentom povinnosť okrem materinského ovládať dva jazyky. Samozrejme, že zodpovednosť je na pleciach školy. No stáva sa, že dieťa v jazykovej príprave zaostáva, má problémy, nestačí držať krok... Čo je tým kľúčom, ktorý dokáže odomykať takto zamknuté vzťahy?

Kľúčov je viac. V prvom rade je to učiteľ. Pedagóg, ktorý dokáže aj pri vyučovaní cudzieho jazyka dodržať Komenškého. Učenie hrou je pre žiakov najlepší dar od školy, aký môžu dostať. Zostať dieťaťom, vcítiť sa do jeho sveta, jeho možností a schopností je skutočné pedagogické majstrovstvo. Žiaľ, práve toto sa nedá vždy naučiť a nezaručí to žiadna pedagogická fakulta. Každý máme talent na niečo a ako sa vraví, aj učiteľom sa človek musí narodiť.

Ďalší kľúč majú v rukách rodičia. Dnes mnohí nejaký cudzí jazyk ovládajú a je v ich schopnostiach s dieťaťom komunikovať. Ak na to nemajú čas alebo si na to netrúfajú, existuje množstvo inšti-

túcií, ktoré sa deťom venujú. Rodičia by si len mali zistiť skutočné výsledky jednotlivých vzdelávacích projektov a uvedomiť si, že nie vždy to, čo je najdrahšie je aj najlepšie. Avšak investície do jazykového vzdelávania dieťaťa sa im vyplatia, pretože nesmierne rozširujú okruh jeho ďalších možností v každom smere.

Na záver sumár: Čo teda odporučiť z hľadiska potrebnej jazykovej kompetencie v dobe, ktorú žijeme?

Môj názor je: učiť sa a nebať sa. Každý z nás žil alebo žije v určitej dobe. Keď som ja bola študentka, povinne sme sa učili ruštinu. Dnes som aj za ňu povďačná, pretože si stále myslím, že ruština a angličtina je jedna z najlepších jazykových kombinácií, aké človek môže ovládať. Na strednej škole sme mali nemčinu, čo bol pre angličtinu celkom dobrý gramatický základ. Ale aj tak som sa ako dospelá zapísala na jazykovú školu na angličtinu. A to je práve to – nebať sa. Nebať sa ani vo vyššom veku učiť sa jazyky a potom ich aj používať. Dnes na to máme nielen možnosti, dnes sa to už stáva nevyhnutnosťou. A tak ak chceme v tejto dobe komunikovať, začneme e-mailovať, skypovať, chatovať, pri rozhovoroch využijeme small talk a naučíme sa aj elevator pitch. A myslím, že o to všetkým ide – rozumieť, vedieť – proste byť „in“.

Pani učiteľka, ďakujem za motivujúce slová a múdre rady. Poteší nás, keď tento rozhovor čitatelia Porubských novín prijmu ako podnet a povedia si: nikdy nie je neskoro. Najťažší je začiatok. Ale to je všeobecne známa vec.

Dušan Migala

Výlet sa vydaril

Pri príležitosti konca školského roka všetky deti sa zúčastnili školského výletu na Donovaly, kde zažili veľa dobrodružstiev, „ponorili“ sa do rozprávky, pracovali v tvorivej dielni a obohatili sa o mnoho krásnych zážitkov. Výlet bol príjemným spštením života v MŠ nielen pre deti, ale aj pre celý kolektív MŠ.

-KJ-

• Donovaly – Habakuky

Každý človek má svoju životnú filozofiu, z ktorej sa odvíja všetko jeho myslenie a konanie. Z čoho sa odvíja váš postoj k svetovým jazykom?

Na to je veľmi jednoduchá odpoveď: zo životnej skúsenosti, ktorú už dávno vyjadřili iní v múdrej vete „Koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom“. V súčasnej dobe, keď väčšina z nás má možnosť cestovať nielen po Európe, ale po celom svete, môžeme všetci skúsiť akým človekom sa cítime pri znalosti či neznalosti niektorého svetového jazyka. O tom by iste vedeli hovoriť aj Porubania, ktorí žijú alebo cestujú po zahraničí a o mnohých z nich sme čítali aj v Porubských novinách.

Nielen vedy o človeku, ale i samotní rodičia dobre vedia, že dieťa je najvnímavejšie v prvom roku svojho života. Možno už v tomto veku pristúpiť aj k učeniu cudzieho jazyka?

Pre malé dieťa žiaden jazyk nie je „cudzí“. Dieťa bude rozprávať jazykom, ktorí ho rodičia naučia. Isteže je prvoradé naučiť dieťa správne úradný jazyk. V ňom sa bude ďalej vzdelávať, v ňom bude komunikovať so svojím okolím, bude ho pravdepodobne používať v práci a pod. Nie je však pravidlom, že dieťa musí komunikovať len v jednom jazyku. Ak si spomenieme na našich starých rodičov, mnohí z nich dokázali rozprávať nielen slovensky, ale aj nemecky, maďarsky, rusky či taliansky podľa toho, kde ich „osud zavial“. Veľkú výhodu majú deti, ktoré rastú v dvojazyčných rodinách a

Základná škola Milana Rúfusa

Záver školského roka v Závažnej Porube bol jedinečný a slávnostný. Z poverenia MŠ SR odovzdala prednostka Krajského školského úradu v Žiline Zuzana Akantisová riaditeľke školy Márii Boltžiarovej certifikát s čestným názvom Základná škola Milana Rúfusa. Básnik navštevoval túto školu v rokoch 1935 – 1940. Slávnostnej udalosti sa zúčastnila manželka Magda s dcérou Zuzanou, viaceré osobnosti kultúrneho a spoločenského života Slovenska a desiatky Porubänov.

Žiaci školy uviedli program zložený z veršov veľkého rodáka, porubských piesní a tancov.

Slávnosť vyvrcholila odhalením pamätnej tabule na priečelí školy. Mramorová tabuľa pripomína osobnosť básnika, filozofa, literárneho historika, prekladateľa a esejistu, ktorý sa narodil v Závažnej Porube 10. decembra 1928.

Text i foto – DM-

• Prednostka KŠÚ v Žiline Zuzana Akantisová (vľavo) odovzdáva certifikát s čestným názvom Základná škola Milana Rúfusa riaditeľke ZŠ v Z. Porube M. Boltžiarovej.

• Pamätnú tabuľu odhalil starosta Z. Poruby P. Baráni a Magda Rúfusová.

• Žiaci školy prevzali vysvedčenia z rúk prednostky KŠÚ v Žiline Zuzany Akantisovej

• Žiaci školy recitovali verše rodáka a uviedli porubské piesne a tance

• Magda a Zuzana Rúfusové položili kyticu kvetov na hrob dobrého manžela a milovaného otca

Z príhovoru riaditeľky školy (30. júna 2010)

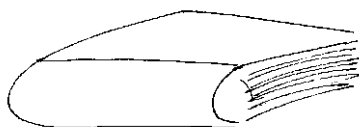
...zapožičanie čestného názvu sa môže udeliť len takej škole, ktorá dlhodobo dosahuje veľmi dobré výchovno – vzdelávacie výsledky a to je aj morálnym ocenením výsledkov práce pedagogických pracovníkov a žiakov školy.

Naša škola má dlhodobé tradície. Poskytuje kvalitné vzdelávanie a jej bránami prešlo veľké množstvo žiakov. Vyrástlo z nich viacero významných osobností vedeckého, politického i kultúrneho života. Dnešok je veľkou poctou pre množstvo kvalitných pedagógov, ktorí tu za tých 145 rokov pôsobili, ktorí sa celým svojím srdcom oddali tomuto náročnému povolaniu a dali pevné základy ďalšiemu vzdelávaniu svojich žiakov i kultúrnemu životu v obci.

Škola prijíma záväzok pestovať tradície spájajúce sa s menom osobnosti, ktorej meno nesie vo svojom názve. Je to však len pokračovanie toho, čo sme doposiaľ s láskou robili.

Pre deti je básnik veľkým vzorom. Jeho život a dielo hovoria o tom, ako sa z obyčajného dieťaťa z malej obce môže stať osobnosť, tvorca, literát, ktorého uznáva celý svet.

Hovoria o ňom s hrdosťou v hlase: Náš ujo básnik Milan Rúfus.

Školský zvonec zazvonil

Škola je veľký dom,
škola je celá veľká,
žijú tam školáci
a pani učiteľka.
Milan Rúfus

Skončili prázdninové dni a pripomenuli nám, že čas letí ako splašené kone. Veď len včera deti s vysvedčením v ruke cválali v ústrety voľným dňom plným šantenia, oddychu a dnes sa už kolotoč školských povinností krúti znova. Do našich lavíc zasadlo v tomto školskom roku 51 žiakov. 16 detí je z Liptovského Mikuláša a 35 detí zo Závažnej Poruby.

Dovoľte mi teraz predstaviť naše pani učiteľky a spomeniem aj niektoré z ich činností mimo vyučovania. Zuzana Hlavnová ako učiteľka prvého ročníka pripravuje Oslavu písmeniiek, vedie krúžok anglického jazyka a je vedúcou Metodického združenia na našej škole. Triedna učiteľka druhého ročníka, pani učiteľka Buranská, pre deti z Lipt. Mikuláša zabezpečuje dozor na školskej linke z mesta do školy, vedie prírodovedný krúžok a krúžok šikovných rúk. Ďalej je koordinátorkou environmentálnej výchovy. Zuzana Juríková, pani učiteľka tretieho ročníka, je koordinátorkou výchovy k manželstvu a rodičovstvu, vedie hudobný krúžok. Pani učiteľka štvrtého ročníka, Monika Štrkolcová, je koordinátorkou protidrogovej prevencie a vedie tanečný krúžok so zameraním na folklór a tradície. Školský klub detí funguje pod vedením pani vychovávateľky Kuchárikovej, ktorá spolu so mnou vedie turistický krúžok. V ŠKD pripravuje pestrú záujmovú, odpočinkovú a rekreačnú činnosť.

Na všetky tieto aktivity máme u nás vytvorené výborné podmienky, využívame možnosti okolitej prírody, prostredie školského dvora, telocvične i viacúčelového ihriska. Práve vďaka dobrému kolektívu a podmienkam, v ktorých môžeme pracovať, sa naše deti vracajú domov s vypracovanými úlohami, ružovými líčkami z pobytu na čerstvom vzduchu a úsmevom na tvári, že prežili deň plný spoznávania nových vecí a hier so svojimi rovesníkmi.

Našu prácu motivujú aj ohlasy od rodičov, ktorí si chvália menší počet žiakov, dobré vybavenie a individuálny prístup. V tomto školskom roku Vám prajem, milí naši žiaci, veľa úspechov a radosti do učenia.

Mária Boltžiarová, riad. školy

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

Geniálne prázdniny

Počas týchto letných prázdnin som bola v prímestskom tábore, ktorý sa volal „Cestovateľ“ a ešte v tábore na Záhorí, ktorý trval dva týždne. Mala som sa v oboch táboroch veľmi dobre.

Prvý bol denný a mali sme tam zaujímavý program. Navštívili sme vodný areál, plaváreň, hotel Permon, ZOO v Bojniciach, Jaloveckú dolinu, kde sme si opekali a v piatok Aquapark Tatralandia. 9. augusta sme cestovali na Záhorie. Bola to veľmi dlhá cesta, ale oplátilo sa to. Keď sme tam prišli, nevedela som, kde mám batožinu, lebo nás bolo veľa. Končne sme sa ubytovali a každý si našiel svoj kufor. Bývala som s kamarátkou Livkou. Pri prvom nástupe sme sa dozvedeli tému tábora – Piráti z Karibiku. Bola som v družstve modrých a vymysleli sme si meno „Modrá krv“. Ráno o siedmej bol budíček, ale vždy som sa zobudila skôr. Po raňajkách sme doobeda tancovali a poobede sme oddychovali, hrali sme rôzne hry a niekedy sme sa boli aj kúpať na kúpalisku. Bolo to super, podarilo sa mi skočiť z trojmetrového mostíka. Najviac sa mi páčila nočná hra. Museli sme prejsť lesom v noci a boli tam iba sviečky, ktoré nám ukazovali cestu. Ešte sa mi páčila hra „Piráti v akcii!!!“. Behali sme po lese, hľadali sme naše stanovište a vedúci – piráti nás chytali. Cestou späť sme si spievali zvučku „My sme smelí námorníci, veslujeme na pramici (alebo panvici a dialnici)“.

Hanka Štrkolcová, 3. ročník

• Žiaci, rodičia a učitelia na začiatku šk. roka

Počas letných prázdnin som bol v troch táboroch. Veľmi sa mi tam páčilo. Boli sme v ZOO v Bojniciach a v AQUAPARKU. Vždy v stredu sme chodili na nákup do Teska. V tábore sme mali raňajky, obed, olovrant a večeru. Bol tam aj bufet, v ktorom som si každý deň kupoval vodu, lebo svoju som si vždy vypil.

V tábore sme mali rôzne súťaže. Súťažili sme v piatich skupinách. Bolo tam veľa zábavy. Naši vedúci boli dobrí. Tieto prázdniny boli super.

Adrián Kendera, 3. ročník

Cez prázdniny som chodila na krytú plaváreň. Raz s nami bola aj moja kamarátka Kika. Bolo nám tam veľmi dobre. V malom bazéne som sa učila plávať. Skúsila som ísť aj do veľkého, ale v ňom som bola iba popri kraji.

Moja malá sestra Karinka sa vo vode hrala s vedierkami, do ktorých si prelievala vodu. Ja som sa s ňou hrala. Boli sme aj v Liptovskom Jáne, kde nám bolo veľmi dobre.

Tieto prázdniny boli veľmi dobré, škoda, že sa už skončili.

Vanesska Pallová, 3. ročník

Moje najlepšie prázdniny

Cez letné prázdniny sme boli na kúpalisku v Aquaparku. Bolo nám veľmi dobre, lebo sme sa šmykali na tobogánoch. Na druhý deň sme boli vo Westernovom mestčku.

Chodila som aj na súťaže, čo tam boli. Dvakrát som vyhrala, zahráli nám aj divadlá. Veľmi sa mi to páčilo. Na konci prázdnin sme boli v ZOO v Bojniciach.

Videli sme tam veľa zvierat. Najviac sa mi páčili medvede, opice a mláďatá bobra. Cez letné prázdniny mi bolo veľmi dobre, škoda, že sa skončili.

Diana Brziaková, 4. ročník

Prvý prázdninový týždeň som bola v prímestskom tábore „Športáček“. Bolo mi tam dobre. Navštívili sme Ziaarsku chatu, kúpali sme sa v Liptovskom Jáne, vystúpili sme na hrad Strečno. Najviac som sa tešila do Aquaparku. O dva týždne

• Slávnostné otvorenie šk. r. 2010/2011 v ZŠ Milana Rúfusa.

som bola v ďalšom tábore s Ďumbierom. Na izbe som bola ja, Natálka a Petra. Každé ráno sme mali zvučku. Petra stále dačo pokazila, raz Natálke zhodila skrinku, potom nástenku. Bolo mi tam dobre.

Lenka Niňajová, 4. ročník

Letné prázdniny boli vynikajúce. Kamarátka mojej starej mamy nám dala krásneho psa – jorkšírskeho teriéra. Volá sa Tina. Je veľmi pekná, vôbec nerastie a je roztomilá. Samozrejme, že som aj niekde bola. U krstných rodičov. Majú dve deti: Eriku a Ferka. Erika má šesť rokov a Ferko osem. Boli sme sa bicyklovať, naháňali sme sa a ešte všeličo iné. Všetko si nepamätám, ale viem, že to boli veľmi dobré prázdniny.

Nikola Tkáčová, 4. ročník

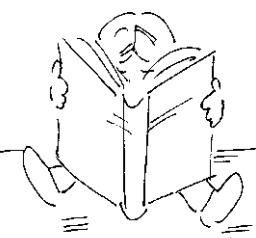
Deviateho augusta (pondelok) sme cestovali so súborom do letného tábora na Záhorie. Bolo nám tam aj s mojou spolužiačkou Lenkou dobre. Na izbe sme bývali tri: ja, Lenka a Petra. Každé ráno sme mali zvučku a potom sme išli na raňajky. Doobeda sme mali nácvik. Celý tábor bol

• Mój šlabikár

rozdelení do družstiev: červené, čierne, modré a oranžové. Mali sme rôzne súťaže a niekedy sme šli do obchodíku a tam sme si za mušle a perly kúpili napríklad: maca, myš potkana a psa. Najviac sa mi páčila nočná hra, opekačka a nakupovanie v obchodíku. No a nakoniec sme šli domov.

Natália Petrášová, 4. ročník

Manželstvo bez lásky je ako mlyn bez vody

Nella Petronela

Jubilujúcich manželov sme navštívili za pekného popoludnia. Slniečko sa usmievalo, sedeli sme v peknom prostredí upravenej záhrady a čakalo nás príjemné rozprávanie o tom, ako prežili päťdesiat rokov.

„Moje meno je tak trochu nezvyklé. Ale otec boli v Austrálii a veľmi sa im zapáčilo meno Nella. Keď som sa narodila, notár takéto meno ale nechcel zapísať. Odporučil meno uvedené v slovenskom kalendári – Petronela. Ale aj tak. Od malička ma volajú Nela. Možno chybuje len to jedno L. Takže pranie otca sa naplnilo,“ začala rozhovor jubilujúca manželka.

Dozvedáme sa, že do práce v bývalej Likérke nastúpila už ako pätnásťročná. V tomto podniku prešla skoro všetkými prevádzkami od stolárskej dielne, cez horčíciareň až po laboratórium. Dlhé roky pracovala v mzdovej učárni a celých desať rokov ako normovačka. „Bola to nevdáčaná robota. Je prirodzené, že ľudia chceli zarobiť a normy mohli byť mäkké i tvrdé,“ poznamenala. Do dôchodku odišla ako samostatný referent výroby. Veď výroba rozumela a ani administratívna práca jej nebola cudzia. „Je to tak ako poviem. Vlastne celý produktívny vek som sedela na stoličke úradníka, prešla viacerými odbornými školeniami. Bez toho to nešlo. No na jednom pracovisku a u jedného zamestnávateľa som vydržala rovných štyridsať rokov.“

Kde sa zoznámili

„Ja by som sa veľmi chcel vrátiť do mladých rokov, ale do roboty už nechodiť,“ žartom začal jubilujúci manžel spomienky na svoju dráhu životom. Keď skončil Vysokú školu lesnícku a drevársku v Košiciach, musel najskôr absolvovať povinnú základnú vojenskú službu. Ako vysoko-

Pred päťdesiatimi rokmi si podali ruky a sľúbili, že čokoľvek dobré i zlé príde, budú spolu znášať a jeden druhému pomáhať.

Spoločne prežitý roky im umožnili poznať obraz života, naučili prekonávať prekážky a prispôsobovať sa jeden druhému.

• 16. jún 1960 – deň svadobný, mladomanželia: Petronela a Ing. František Pethő

škóla absolvovali dva semestre vojenskej prípravy. Malo sa to započítať, ale nestalo sa tak. „Slúžil som v čase studenej vojny za Čepičku v rokoch 1952-1954 a vojna bola ako remeň. Ako čerstvý absolvent vysokej školy, no nováčik, som narukoval do Liptovského Mikuláša. Slúžil v Nitre, Hraniciach na Morave, Opave, Vyškove a ako veliteľ čaty v Jaroměři. Ani sa nechce veriť, čo všetko skúsili vojaci za tých povinných dvadsaťštyri mesiacov v zelenom,“ priznal v zamyslení.

Po rokoch vojenčiny prebral umiestnenku: Lesný závod Podolinec. Na výber nebolo. Taká bola doba. Technickej inteligencie bol nedostatok. „Bolo to ďaleko od domu a veľký „zapadák,“ uviedol v rozhovore. Ponuka z Bratislavy mladému absolventovi vysokej školy prišla vhod. Povereníctvo lesov a drevárskeho priemyslu sídlilo v Bratislave a tvorili ho dve správy: pestovateľská a ťažobná. Tu zastával dôležitú funkciu: technický referent pre investície a technické veci pre celé Slovensko. Krátko pobudol aj na krajskej správe, neskôr ako hlavný inžinier Lesnej správy v L. Mikuláši, v Ružomberku, vedúci poľesia v Demänovej. No nástupnou stanicou mladomanželov sa stal Semenoles v L. Hrádku, kam prišiel z Bratislavy. Práve tu sa začal písať príbeh manželstva jubilujúcich manželov.

Jedným z výrobných programov konzervárni bola aj produkcia šípkového čaju. „Nuž služobne som zašla do Semenolesu dohodnúť finančné podmienky výkupu šípok. Tu som stretla mladého inžiniera. Podpísali sme zmluvu o dodávke tovaru a to bolo všetko.“

Keď sa sestra nastávajúceho vydávala do Poruby, už nás v Gôtovanoch vítal ako prvý družba: nech sa páči ďalej. A mňa privítal s poznámkou: Veď my sa už poznáme. Po svadbe akože „očistomok“ chodil do Poruby navštevovať sestru, ale viac sedel u nás ako u sestry. Ohotne otcovi pomáhal pri stavbe domu, kopal, rýľoval, činil sa. A to sa rodičom páčilo. Otec povedali. Už je neskoro, prenocuj u nás. A tak zostal nocovať na stále. Po roku sme sa zobrali,“ krátko priblížila chvíle zoznámenia.

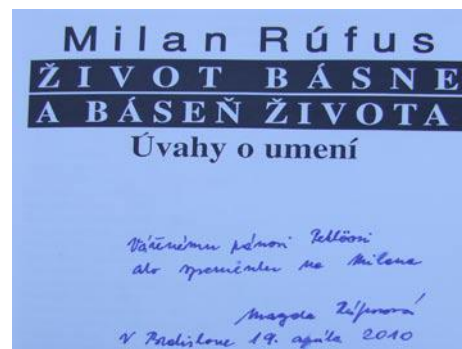
Svadobná cesta do Demänovskej jaskyne

Ako to bolo vtedy bežné: civilný sobáš v L. Jáne, cirkevný v Z. Porube. Sobášil pán farár Jágerský a svadobná hostina v rodinnom dome u Piatkov. Vyhrávala porubská kapela Pod úvozom. Na svadbu nečakane

prišla aj mamina sestra z Ameriky. Hneď na druhý deň, v nedeľu po svadbe, mladomanželia sprevádzali americkú návštevu po Demänovskej jaskyni. „Bola to vlastne naša svadobná cesta,“ poznamenal zlatý ženich.

V manželstve vychovali dve deti. Eriku a Miroslava. Dnes sa tešia zo štyroch vnúčat a dvoch pravnúčat. Rodinné hniezdo nevychladlo. Deti chodia k rodičom na prázdniny. V zime na lyžovačku a v lete na turistiku.

A aké odporúčanie vyjadrili po päťdesiatich spoločne prežitých rokoch? Bez vzájomnej náklonnosti to nejde. To je podmienka i predpoklad. Manželstvo bez lásky je ako mlyn bez vody. A vydržať spolu aspoň päťdesiat rokov. Potom to už samo ide.

• Dar s venovaním od Magdy Rúfusovej

Čas odviaľ mladost', spomienky zostali

V rozhovore nezabudol pripomenúť, že lavice mikulášskeho gymnázia „glančili“ spolu s Milanom Rúfusom. Pripomenul, že po smrti spolužiaka Milana prebral vzácnu zásielku z Bratislavy. Knihu s venovaním od manželky Magdy. V knihe básnik spomína na gymnaziálne roky. „Bolo to tak ako sa tu píše. Mikulášske gymnázium nebola hocijaká škola. Bol to dobrý základ, na ktorom sme budovali či už na školách technických alebo humanitných. Čas však odviaľ roky mladosti. Spomienky zostali,“ doplnil. Čo dodať. Jeden múdry človek cestu životom popísal celkom presne a výstižne: „Zostarnúť nie je umenie, umenie je vyrovnáť sa s tým. Od života treba prijímať dobré i zlé. No v páre to ide určite ľahšie.“

Dušan Migala

• Zlatí manželia sa podpísali do Pamätnej knihy

• „Manželstvo je aj skúška charakterov,“ povedal jubilujúcim manželom starosta P. Baráni a ku gratulácii pridal kyticu kvetov.

Skutočnú radosť prináša len zmysluplné manželstvo Každodenný chlieb a každodenné povinnosti sú tie najsladšie veci v živote

• 29. apríla 1960 - deň svadobný. Mladomanželia: Mária a Anton Kováčovci

Upršaný sobáš, slnečné manželstvo

Za päťdesiat rokov manželstva sa dá zažiť veľa. Aj dobré, aj zlé. Na zlé sa zabudne a dobré zostane v pamäti. V päťdesiatych rokoch sa mládež najčastejšie stretávala na zábavách, ktoré si poriadali podľa obecného rozpisu. „Stál som na balkóne a všimol som si jedno dievča, čo pekne tancovalo. Padla mi do oka, pozval som ju k stolu a priznám, že som jej tiež nebol ľahostajný. Bolo to na jeseň v päťdesiatom deviatom. Títo mladí ľudia vedno pracovali na textilke. Vidávali sa skoro každý deň a bližšie poznávali. Potom to už išlo ako po masle. Nakoniec aj otcovia boli kamaráti a tiež vedno pracovali vo Svite. No otcovia sa do vzťahu mladých nemiešali. Na jar nasledujúceho roka vystrojili svadbu.

Najskôr sobáš civilný v Liptovskom Jáne, potom cirkevný v Z. Porube. „Lialo ako z vreca, keď sme kráčali do kostola. A ja veru riady rada umývam. Možno práve ten dažď nám priniesol šťastie, lebo nemáme upršané ale slnečné manželstvo, aj keď so starosťami o deti a vnúčatá,“ poznamenala zlatá manželka. Svadobné hostiny sa vtedy robili takto: Do polnoci u mladuchy a po začepčení u mladého zaťa. Nevesta potom už ráno aj zostala u novej rodiny.

Mladí manželja začali bývať pri rodičoch oproti škole. No netrvalo dlho a s pomocou rodiny si postavili rodinný domček na Mostkách. „Škoda len, že našim svadobným svedkom a kmetom, manželom Olinke a Milovi Miša nebolo dopriať takéhoto sviatku. Čo sa dá robiť, nemožno od života len dobré veci prijímať,“ slovami smutného zamyslenia sprítomnili rozdielnosť ľudských osudov.

• Ku gratulantom sa pridali i starosta P. Baráni

Čas odmeral rovných päťdesiat rokov, čo spoločne prežívajú svoj život zlatí manželja: Mária a Anton Kováčovci. Každé ráno sa prebudia s úsmevom na tvári. Pozdravia deň a vážia si všetky možnosti, ktoré ponúka. Ľudí stretávajú s úsmevom na perách a láskou v srdci. Na spánok sa ukladajú s radosťou z poctivo vykonanej práce.

Práci treba rozumieť

Keď pán Anton vychodil ľudovú školu a v meste mešťianku, nastúpil spolu s ďalšími Porubänmi do Baťovej školy práce vo Svite. Tu sa vyučil remeslu sústružníka. V roku 1953 prišiel do textilnej továrne v Okoličnom, kde pracoval na kovobrábacom stroji rovných štyridsaťpäť rokov: takmer bez maródky, spoľahlivo, samostatne. Bolo to náročné remeslo, čo si žiadalo človeka s mimoriadnymi povahovými vlastnosťami: presnosť, trpezlivosť, vytrvalosť. Všetko hodnoty, ktoré nemožno ničím nahradiť a dnes často chýbajú práve mladým ľuďom. Čo vedel, nenechal si pre seba. Štafetu odovzdal tým, čo sa pri majstrovi priučili „rozkazovať“ zložitému mechanizmu stroja podľa vôle človeka.

Nielen prácou je človek živý

Voľný čas venoval futbalu. Hrával na pravom krídle, skoro trinásť rokov obliekal futbalový dres rodnej obce. „Futbal sme hrávali srdcom a hrdosťou, že reprezentujeme Závažnú Porubu.

Potom ho chytilo divadlo. Za dlhých zimných večerov chodieval do kultúry na „próby.“ A keď jeden z hercov pred premiérou náhle ochorel, tak ho zastúpil. Veď vedel skoro naspamäť úlohy všetkých hercov. Trochu pomohol aj šepkár. Z obecnstva nikto ani netušil, že na javisku predstavoval len „žaskok.“ „Divadlo ma celkom začalo baviť. A keď sa v Porube hrala divadelná hra Spoločný byt už som dostal náročnejšiu úlohu. Stvárnil som hlavnú postavu Dragišu. Aj ma hnevalo, keď deti na mňa kričali: „Dragiša, Dragiša, spadnú do vápennej jamy...“ darmo som vysvetľoval, že som Tóno a Dragiša je divadelná postava, čo som stvárnil na doskách, čo znamenajú svet.

Hlavnú úlohu zahral aj v divadelnej hre Žobrácke dobrodružstvo. Je na čo spomínať, je o čom rozprávať, zvlášť vtedy, keď človek nežije sám seba, rozdáva sa druhým, dáva viac ako berie. Aj tak sa niekedy povie, že na druhý svet si človek zoberie iba to, čo za života dokázal darovať druhým. Žiť možno naplno a mať na pamäti hlavný cieľ, ktorý sa svojím životom a prácou usilujeme dosiahnuť. Neprestajne byť slušný, milý, zdvorilý k ľuďom a nešetriť sily, keď treba pomôcť. Život možno prežiť iba raz a tento dar si treba vážiť.

Koch o štvrtej ráno

Na jar sa brali a v zime sa už tešili z prírastku v rodine. Keď v noci prišli pôrodné

bolesti, zabehol k susedom po „babicu“ do Jurečkov. Pôrodná asistentka sa už postarala o nastávajúcu mamičku a zabezpečila prevoz do nemocnice. Nadránom sa vrátila s radosťou správou. Kým doma čakali, piekli „koch.“ Od radosti, že sa dieťaťko šťastlivo narodilo, si spoločne o štvrtej ráno na porubskom „kochu“ spoločne pochutnali. Po dvoch materských sa pani Marienka zamestnala v obchode s potravinami. „Bola to dobrá partia obchodníčok. Žiaľ, už nás viaceré predišli do Brestovej. Ale aj tak: jesto na čo spomínať. Kumštu obchodníčky som sa priučila u pani Ľudmily Kompánovej. Ona nám takto hovorila: Naš zákazník, náš pán. Niekedy rozmýšľam, či to platí aj v dnešnom svete supermarketov,“ rozhovorila sa.

Zdravie nadovšetko

Ani ona nesedela, ako sa hovorí, za pecou. Rada nielen tancuje, ale i spieva. Spolu s manželom nechýbovali, už ako seniori, skoro na žiadnej porubskej zábave. Na zábave sa zoznámili a so zábavami žili po celý život. V sedemdesiatych rokoch sa zapojila ako speváčka do miestneho Zboru pre občianske záležitosti. „Bavilo ma to. Bol to relax, hoci veľmi náročný na čas. Najskôr povinnosti v práci, potom doma navariť, poupratovať a rýchlo bežať do kultúry. Veď príležitostné akcie boli vo sviatok i v piatok.“

Dnes si zlatí manželja žijú spolu s rozvetvenou rodinou pod jednou strechou. V pohode a porozumení. Tešia sa zo siedmich vnúčat a jedného pravnúčata. „...aspoň sa jesto s kým pohovárať. Naozaj na staré kolená netrpíme samotou. Keď treba dačo okolo domu urobiť, tak nás je celá rota a keď treba sešť, tak sme tiež všetsci spolu,“ veľmi osobne sa priznali k spoločbe života v Kováčovskej rodine. Čo si však najviac zo všetkého želajú? „Len aby nám zdravie potrvalo.“

Text i foto: Dušan Migaľa

• Zlatí manželja M. a A. Kováčovci sa zapisali do pamätnej knihy

Mladosť žije z nádeje, staroba zo spomienok

„Kedy som sa narodila, neviem. Ja viem len dátum,“ pohotovo odpovedala na našu otázku deväťdesiatročná Anna Beťková, a pokračovala: „...šesť nás bolo, už žije len sestra Milka vydatá v Palúdzke.“ V rozprávani zaletela do mladosti, veď je známe, že mladosť žije z nádeje a staroba zo spomienok. Ako deti robili na poli, okolo statku, žili skromne, no pokojne, bez stresov. Povinnosť bola prvoradá. Dorábanie živnosti bývalo až obradné presným. V práci od leta do zimy a od zimy do leta. Uložiť úrodu a postarať sa o domácu lichvu. A nároky týchto ľudí nebývali veľké. Prvým písmenom bola s – skromnosť. Robotovali tvrdo, ale pri každej práci si spievali. To je to tajomstvo, ktoré doteraz nikto celé neodkryl. Zdôraznila však: „Ako sa cítiš, podľa toho rob!“ Tejto zásady sa držala po celý život a zduplikovala. „Večná škoda kríkov na poli, poskytovali oddych koscom a príbytok vtákom. A dnes? Po poliach a cestách už kvília iba traktory, že človek vlastného slova nepočuje.“ V rozhovore nezabudla spomenúť dobrého manžela Adama: „Obidvaja sme boli Porubania, no zoznámili sme sa až na Štrbskom Plese. Nebola to náhoda, ale osud. Bol to starostlivý otec rodiny, veľký ľudomil. Ľuďom vedel pomôcť celkom nezištne a zvlášť vtedy, keď to najviac potrebovali. „Dozvedeli sme sa, že pracoval aj v Červenom kríži i v Matici slovenskej. Takže pán farár Jágorský bol v rodine častým hosťom. „Aj predseda Kubovčík k nám často chodieval. S manželom hovorili o spoločenskom a kultúrnom živote v obci,“ a dodala, „...vedel poradiť, vypomôcť nielen slovom, ale aj činom.“ Kronika obce znamenala, že pôsobil aj ako ochotnícky herec, knihovník a hlavne majster umeleckého spracovania kože.

„V pokoji užívajte život v kruhu najbližších. Nech sú dni vášho zrelého veku preteplené vďačnosťou náš všetkých. Nech je vaša jeseň plná plodov krásna, pokojná a slnečná,“ zaželal jubilantke pri rozlúčke starosta P. Baráni a pridal kyticu kvetov.

Text i foto: -dm-

• Deväťdesiatročná Anna Beťková, r. Valentová sa zapisala do Pamätnej knihy

Život je ako pieseň stále živá

Marta Valentová, umelecká vedúca Poludnice, patrí ku generácii roku 1930. V auguste 2010 oslávila životné jubileum.

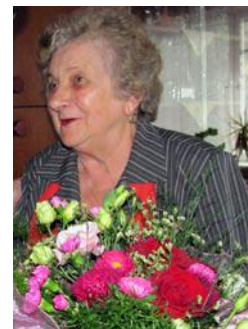
Niet pochýb, že životné jubileum predstavuje príležitosť k zamysleniu a spomienkam na prežité roky. Naša jubilantka má na čo spomínať. Veď nežila len starostlivosťou o svoju rodinu. Rozdávala sa po celý život všade tam, kde bola potrebná. No vari najviac zo svojej neobyčajnej energie venovala folklóru a piesni. Stála pri kolíske terajšej Poludnice: šila kroje, nadšením dokázala osloviť domácich nositeľov tradícií. Oživila zabudnuté porubské piesne a uchovala v pamäti času mnohé zvyky a tance. Patrí k spoluautorom programových blokov Poludnice ako: Privítanka murárov, Jarmok, Dorobník po sadení stromkov... Porubskému folklóru dala svojrázny a autentický umelecký tvar. Z jej hlasu sálalo teplo, neha a láska. Pred päťdesiatimi rokmi, keď vznikol v Závažnej Porube Zbor pre občianske záležitosti, stala sa členkou speváckej skupiny a sólovou speváčkou. Patrila k obetavcom, čo pripravovali uvítanie do života, sobáš, či prijatie jubilantov v obradnej miestnosti obecného úradu. Keď sa vybuďoval dom smútku začala spravovať toto miesto piety a vypravádzal spoluobčanov na cestu poslednú. Trúchlicim vedela poradiť, utíšiť v žiali. A keď sa stalo, že spevokolistky na pohreb neprišli, tak aj samie dve so Želkou Staroňovou nebožtíkovi zasievajú na rozlúčku.

Áno, ako ten čas beží. V životnom zhone a pri starostiach ani nepostrehla, ako roky ubehli a mnohé pekné chvíle odviaľ vietor. Dnes vo svojich rukách drží uzlíček spomienok, ako dar prežitých rokov naplnených prekrásnou piesňou života. Raduje a teší sa zo všetkého dobrého a pekného, čo vykonala pre dobro rodnej obce a jej obyvateľov. „Vážime si váš život a prácu, ktorú ste vykonali, nezabudli sme a chceme vyjadriť poďakovanie za vašu verejnú, spoločenskú i kultúrnu činnosť. Svojím účinkovaním v Poludnici ste vyvorali hlbokú brázd. Nech vás v ďalších rokoch sprevádza zdravie, láskavý pohľad či pohladenie svojich blízkych a milých,“ uviedol v slávnostnom príhovore zástupca starostu Ing. Eugen Vadovický. Stretnutie s jubilantkou nebolo náhodné. Bol to dôkaz toho, že vedenie obce si cení a váži občanov, ktorí pre rodnu obec niečo dobrého a záslužného vykonali. Vykonali čosi také, čo nezapadne do zabudnutia a ani vietor neodveje.

Pani učiteľke z lásky

Bude to krátke pobudnutie pri Emke Broskovej, ktorá svoj život obetovala deťom. Za dlhoročnú záslužnú prácu vo výchove a vzdelávaní mládeže a za obetavú verejnú činnosť jej Vláda SR v r. 1979 udelila čestný titul Zaslúžilá učiteľka. Celé generácie Porubänov vo veku od šesťdesiat do tridsať vďačne spomínajú na svoju dobrú pani učiteľku práve pri sviatku jej narodenín.

Jedinečnú pedagogickú dráhu začala v Partizánskej Lupči roku 1948. „Nastúpila som do triedy, kde bolo len zopár stoličiek a stolov. Hračky predstavoval odpad zo stolárskej dielne. Ale aj tak. Vojna sa skončila a bolo nám dopriate žiť. Spomínam na trojročné Fedora Gála. Mal krásne kučeravé vlasy a bol veľmi učenlivý. Spolu s ním chodila do jednej triedy aj budúca pani učiteľka

Viola Jambrichová, obdarená talentom herečky už v materskej škole,“ sprítomnila prvé stretnutie s deťmi tej doby. Krátko pôsobila vo VETERNEJ PORUBE a susednom LIPTOVSKOM JÁNE. Porubským deťom sa však venovala rovných tridsať rokov. „Triedy malé, detí veľa. Kdeže asfaltové cesty? Po vychádzke bolo potrebné deťom gaľoše umývať a na latrínu sa chodilo vonku. Nechce sa tomu ani veriť, ale bolo to tak.“ Triedy materskej školy sa nachádzali tam, kde je dnes zborovňa základnej školy a kabinet. Neskôr sa materská škola presťahovala do hasičského skladu. „Podmienky ťažké, ale žili sme v rodinnom kruhu. Niečo zlé mi nikdy nepríde na um. Rada som chodila do práce, deti predstavovali moje potešenie. A riaditeľovanie? To bola zodpovednosť za učiteľky a predovšetkým služba deťom,“ pridala. Nová budova, ktorú si Porubania postavili v Zetke sa stala doslova pýchou fortieľu porubských murárov. „No do roka sa vystriedali aj tri inšpekcie. Školská vrchnosť chcela vidieť účelovo vyprojektovanú budovu a zariadenú podľa najmodernejších trendov. Dávali nás za príklad Slovensku. A komunikácia so základnou školou? Vynikajúca. Elementaristky boli našim častým hosťom. Moje učiteľky pravidelne, spolu s deťmi, navštevovali veľkú školu. Rovnako sme si rozumeli, či to bol pán riaditeľ Ličko alebo pani riaditeľka Milotka Vadovická,“ pripomenula v rozhovore.

„Pri mojom sviatku chcem pozdraviť terajšiu generáciu zamestnancov materskej školy a zaželať, aby sa všetky dožili takého veku ako mne bolo dopriate. Dobré vychádzali s rodičmi i so základnou školou. Veď to najcennejšie čo máme sú detičky. Pravdou je, že terajšie deti sú živšie a rodičia náročnejší. No ich osudy sú práve v rukách učiteliek. A ak sa vyskytnú problémy tak pripomínam známe, ale podstatné pre našu generáciu: Čo sa doma navarí, nech sa aj doma zje.“

Pri sviatku navštívil jubilantku aj starosta P. Baráni. „Za všetky deti, čo ste učili ľudskosti a k nim patrí aj ja, prijmite, prosím, pani učiteľka to jednoduché, ale úprimné: ĎAKUJEM.“

-zostavil -dm-

Čo je nové medzi seniormi

Seniorom na aktivity už nestačí školský rok, ich aktivity sa predlžujú aj na prázdninové mesiace. Okrem starostlivosti o vnúťkatka sa ich činnosť ani v klube nezastavila.

V júni už tradične sa stretávame veľká partia 50 seniorov v areáli M. Staroňa pri guláš. Počasie nám prialo, tak pri veselých spomienkach, pesničkách, Milankovej harmonike sa zabudlo na všetky trápenia a neduhy. Jún bol poznačený predovšetkým športom. Nejedno pondelkové stretávanie sa končilo tréningom vonku v behu a v hode loptičkou, prípadne granátom. Nebolo to zbytočné, pretože športové talenty nenechali na seba dlho čakať a víťazstvá sa dostavili už na okresných seniorských športových hrách, kde porubskí seniori získali prvých miest 10 a druhé miesta 3. Na krajských opäť dominovala Závažná Poruba a na celoslovenskom kole vo Svidníku nás reprezentovala Anna Staroňová a získala II. miesto v behu na 50 m. Na kultúrnej súťaži nás reprezentoval Ivan Broska, ktorý postúpil tiež do celoslovenského kola v Bratislave.

Na budúcu sezónu sa určite ešte lepšie pripraví a výsledky sa ukážu. Veľkú radosť sme mali, keď nám Anna Staroňová oznámila, že 28.8.2010 v Poľsku na Svetovom šampionáte Veteránov v behu do vrchu, kde získala II. miesto v behu na 8 km. Svojím výkonom sa zakliesnila medzi dve Nemky. Všetci jej zo srdca ďakujeme za reprezentáciu a BLAHOŽELÁME.

Nevšimávi sme nezostali ani k uvedeniu veľmi propagovaného slovenského filmu „Lietajúci Cyprian“ a po jeho zhliadnutí prebiehala veľmi živá debata a hodnotenie. Pondelkové stretnutia prebiehali aj cez leto, síce s menším počtom návštevníkov, ale s veľkou ochotou niečo robiť a aktuálnymi sa stali ručné práce. Začalo sa háčkovať, štrikovať, vyšívať. Výsledky šikovných rúk niektorých členiek budeme prezentovať na jesennej výstavke v našej klubovni.

Eudmila Štrkolcová, JD

• Pri guláš, spomienkach a pesničkách. Zľava: Ž. Staroňová, B. Niňaj, M. Hladká.

Zo spomienok ako z chleba si odkrojiš

Ležím v bezvládí na „intenzívke“ v nemocnici. Hľadím po bielych stenách a strope. Často ma vyrušia milé sestry a lekári usilujú sa ma podporiť, pomôcť. Spomienky mi tečú ako potok Žuberovala cez rodnú dedinu. Premieta sa mi prežitý život v rôznych súvislostiach. V dobrom i zlom. Sprítomňujú sa mi - hodnotím ich. Motám sa v detstve, mladosti a dospelosti. Prežitého je preveľa. Porubou, Liptovom, Slovenskom som zaťažený. Rodné hniezdo, hlboko zapustené korene sú prítomné. Či už to boli školské, rodinné, susedské, športové, kultúrne, prírodné a pracovné v povolani ktoré som mal rád. Zanechávalo vo mne zhmotnené stopy.

Kosilo sa jedným smerom

Rád som sa potuloval po Brezinkách, Hrádku, Barane, Veratine, kde som kopal a hľadal poklad a chodbu vrah vedúcu až do Jánskeho kostola podľa povesti. Strmé Dolinky, Beňovô, Poludnica, Jánska dolina s prechodom serpentínami až na Ďumbier boli tiež príťažlivé, blízke a vzdialené. Keď som mal dvanásť rokov, mi otec pripravili šesťdesiatku kosu a zobrali ma kosiť na Ďudíkovo, poľany Rakytovíc. Len raz mi ukázali ako kovať s máličko podvihnutým ostrím aby bolo chránené pred tupením a štrbením na kameňoch. Kosilo sa vždy jedným smerom. V zábere bolo do 15-20 mocných koscov. Radky 50 – 100 m dlhé. Bol som posledný, čvirkal som za päťami niekoho. Obyčajne mi nadával. Aj spávali sme tam. V kolibe alebo neskoršie aj pod stanom. Podstielka bolo pokosená tráva alebo už presušené omamne voňajúce seno. Aromatizované od bylín.

Často sme vykosili hadov. Slepúchy aj vretenice. Bolo to neprijemné. Tento nenávidený plaz od biblicky prvých ľudí vzbudzoval rešpekt. Chlapi mali spôsob ako ich zabíjať. Taký divadelný, ale drastický. Mali prichystané dlhé liesky na konci s ráštepom. Had sa pridržal päťou kosy, za hlavičkou sa zasunula lieska, ktorá sa potom zapichla do zeme. Visiaci sa vrtí a vrtí. Zdochýňa až po západe slnka. Niekedy sa pod neho nakládal ohník. Upaľoval sa ako v stredoveku bosorky a kacíri. Bol to sadizmus v prírode dospelých. Ochrancovia prírody ešte vtedy neexistovali a tak nemal kto trestať. Niekedy sa doviezol aj so senom do humna a pri vykladaní na šop vypadol. Už sa nezabíjal. Povera – že by zdochla krava bola k nemu milosrdná. Hodil sa do kýbľa, vreca a vyniesol sa na záhumnie do poľa, aby ďalej žil...

Voňavé seno, voňavé mlieko

Na poľany boli strmé a vyjarčené cesty pre doštiaky naložené vrecami a vápnom alebo hmotou pre prachovanie. Vytiahnuť hore povoz bolo pre furmanské kone ťažké. Keď už boli na poľane, boli takmer biele, spenené. Hore sa vypriahli, na hlavy sa im zavesili kapsice s obrokom a pri

žraní kvalitnej sečky si museli odháňať ešte aj dotieravé muchy a ovady. Lutoval som ich ... Nahrabané kôpky sa nakladali postupne potahujúc do rebrníka. Boli už podelené. Vrch presahoval rebriny aj cez boky a na výšku. Potom sa prikryl hustou haluzinou, stiahol cez prostriedok oškobenou žrdkou a nastala tortúra ako s Božou pomocou sa dostať domov. Po ceste sa hamovalo na ostro, alebo vzadu klepcom na dve kolesá. Ja vzadu som sa riadil pokynmi otca „hamuj, povoľ, odhamuj“. Pred Suchou okolo Jánošíkovej alebo Čertovej skaly bolo už dobre až do humna. Hore „v mene Božom“ zväzanie začalo a v humne s „ďakujeme Ti, Bože náš“ povzdychom končilo. Z poľán sa zväzalo aj vyše dvadsať vozov sena. Také voňavé ho v sečke žrali kravy. Mútené, alebo ráno nadojené mlieko a maslo sa nosilo pešo do bohatých rodín a na trh v Mikuláši.

Po kosení halušky

Občas nás zachytila aj búrka. Prehromelo, sprchlo, ale sa aj hneď vyčislo. Nebývali také „zlievaky“ ako teraz. Jedávali, odpočívali a kovali sme pod široko rozkošatenou jedinou svrčinou. Náhle prišla búrka. Aj nadojedené sme tam nechali a utekali do vzrastlého lesa. Pričupení sme pozerali ako blesk zasiahol túto svrčinu, rozlomil ju a vrch jej začal horieť. Po daždi a búrke sme zbožne ďakovali Bohu, že sa nestalo ľudské nešťastie. Všetko bolo poprevracané, spálené a začernavené...

Poľany sa kosili, holili aj dva týždne. Kovanie a ostrenie bola ich hudba. Všetko sa obrábalo spoločne, delilo podľa vlastníckych podielov. Kosiť sa počalo po svitaní. Prichádzali ženy a v plátených batôžkách prinášali vypiť a raňajky. Obyčajne to boli halušky. V blacháčku cmar alebo kýška, chlieb, domáca klobása, slanina, varená baranina s klobáskou.

Kým chlapi podriemkali, pokovali, pobafkali, ženy už roztriasali radky trávy, alebo obracali, presušené zhrabávali do kozlov, dávali v kabáčkoch do kôpok. Poľany ožívali pokrikovaním, klebetením, ale aj spevom, ktorý sa niesol do diaľav...

Tomáš Miroslav Niňaj,
Žilina

MO MS končí, občianske združenie Naveky závažná začína

Dňa 3.8.2010 sa konalo valné zhromaždenie (ďalej VZ) MO MS v Závažnej Porube, na ktorom sa zúčastnil aj riaditeľ Domu Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši Milan Stromko.

Účelom VZ bolo informovať členov o zameraní činnosti Matice slovenskej v najbližšom období, delegovať zástupcu MO na celoslovenské Valné zhromaždenie Matice slovenskej a vyjadriť sa ku kandidátom na post predsedu MS (p. Kralovanský, p. Markuš, p. Tkáč, p. Machala).

Z príhovoru M. Stromku vyplynul základný perspektívny cieľ MS: oživiť pamäť národa.

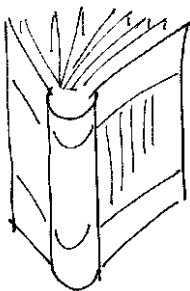
Účastníci si vypočuli výsledky ankety, ktorá prebehla medzi členmi MO z podnetu výboru MO. V nej sa 4 členovia vyjadrili za zachovanie MO, 15 prejavilo záujem aktivizovať sa na platforme OZ Naveky závažná, keďže jeho ťažiskovou činnosťou je podobný cieľ zúžený na prostredie obce, t.j. oživovať posolstvo proroka národa – Milana Rúfusa.

VZ MS sa zúčastní doterajšia predsedníčka MO MS.

Valné zhromaždenie občianskeho združenia Naveky závažná bude v prvej polovici októbra.

Stanovy sú k nahliadnutiu v Dome Milana Rúfusa, prihlášky k dispozícii tiež tam.

Dr. S. Barániová

• Riaditeľ Domu MS v L. Mikuláši Milan Stromko v Dome Milana Rúfusa, vedľa Dr. S. Barániová, predsedníčka MO MS v Z. Porube

Je čas spomínať

*Šestnásť je dávno preč,
dospelosť za nami.
Starneme pomaly.*

*Vráska sa vryla v tvár
a šedivý je vlas.
Krása sa ukryla.
Múdrost dnes zdobí nás.*

• Dolný rad sprava: Milan Šuchtár, Oľga Vretenárová, rod. Križková, Peter Jambrich, Igor Staroň, Pavol Števček, Vierka Križková, rod. Tomčíková, Božka Vejová, rod. Betková, Vierka Bútorová, rod. Ilanovská, Ladislav Niňaj, Ján Kamiens. Horný rad sprava: Lubomír Habarka, Katarína Devečková, rod. Staroňová, Katka Hrušková, rod. Durišová

Dni utekajú, roky pribúdajú. Šesťdesiat je na obzore. Čas nezastavíš, možno v spomienkach. Tie našťastie zostávajú a vracajú nás do detstva, do školských lavíc. A veru je na čo spomínať. Stretnutia spolužiakov ročníkov 1951 a 1952 sú toho dôkazom. Od päťdesiatpäťky sa stretávame každý rok pri varení gulášu. Tohto roku sme sa zišli 21. augusta na Opalisku. Nádherný slnečný deň, bez jediného mráčka. Taká bola aj nálada. Srdečná, usmiata. Domáca úloha z minulého roka nebola ale splnená. Vlni nás bolo na stretnutí šestnásť. Každý mal za úlohu priviesť jedného chýbajúceho spolužiaka. Nepodarilo sa. Stretnutie sme sa trinásti. Slnečné počasie malo negatívny vplyv na účasť. Na poslednú chvíľu prišli nečakané návštevy, bol vhodný čas na opravu strechy. O to viac si ceníme pochopenie partnerov tých spolužiakov, ktorí dali prednosť stretnutiu pred rodinnými povinnosťami. Na takto rok už teraz pozývame aj ich. Verím, že keď s nami precítia atmosféru tohto dňa, pochopia nás.

Tohtoročný guláš sa varil trochu kratšie ako vlni, ale aj tak sme mali dosť času na spomienky.

S úctou sme si pripomenuli štyroch už nežijúcich spolužiakov, v pamäti sa postupne vynárali veselé príhody zo školy. Nezabudli sme ani na svojich úžasných učiteľov, ktorých dodnes stretávame na

dedine. Pochválili sme sa deťmi aj vnúčatami, porozprávali o chorobách svojich žijúcich rodičov, s pietou spomínali na tých, ktorí už nie sú medzi nami. Dievčatá sme už skoro všetky na dôchodku, chlapci ešte na nás robia. V očiach mladých sme starí. Aj my sme vo svojej mladosti považovali už päťdesiatnika za starého človeka. Človek je taký starý, aký sa cíti. Aj keď dátum v rodnom liste neoklameš. Už teraz sa tešíme na ďalší guláš. O rok starší, o rok bohatší o ďalšie vnúčatá sa opäť stretneme. Bude čas spomínať.

K. Devečková

Matka v domove dôchodcov

*Strieborná hlava.
Vráska v tvári.
Zložené ruky do lona.*

*Staručká matka.
Skromná, tichá.
Má všetko.
Všetko má.
Len chýba vôňa domova.*

*Z obloka izby slnko hľadá.
V spomienkach blúdi do mlada.*

*Láska, rodina, deti, vnúčatá.
Darmi života matka dojatá
zrobenou rukou slzu utiera.*

*A čaká.
Času priveľa.
Tikajú dni,
odbíjajú roky.
Srdece ustáté cíti z daleka
tej svojej krvi kroky.*

*Všedný deň sviatkom stane sa.
Dostala matka dar.
Vďaka Ti, Bože, zaň.*

K. Devečková

V Estónsku kefír na raňajky, obed aj večeru

Jazyk pripomína turečtinu, v menu akejkoľvek reštaurácie nájdete schnitzel a namiesto pálenky vám donesú kefír. Večer dostanete pozvanie do sauny a radšej ako osobné auto si požičajte jeep. Kde to sme? V Európskej únii predsa. Aj tak sa dá rýchlo popísať prvý dojem z **Estónska**.

• Tanja

Po dlhšom pobyte však dostanete z tejto krajiny, ktorá je zmesou Fínska, Nemecka a Ruska, pocit jedinečnosti. Či už vás zaujme bažinatá príroda, odlahlé dedinky alebo estónsky naturel, budete odchádzať odpočinutí a možno trochu radi, že žijete v strednej Európe.

Rusky alebo ručne-stručne

„Hovoríte po rusky?“ pýta sa ma lá mavou angličtinou mladý ryšavý chlapec na letisku v Rige, keď si požičiavam auto. „Vôbec,“ odpovedám a znižujem úroveň svojej angličtiny na tú jeho, aby sme sa aspoň trochu dohovorili. Zároveň ľutujem, že už nie som tá generácia, ktorá sa povinne v škole naučila aspoň trochu po rusky. Sadli sme si do auta. „Pas a vodičský preukaz, prosím“, pokračuje. „Potrebujem ísť do Estónska, mohli by ste mi požičať navigáciu?“, hovorím pomaly a jednoducho. On, porovnávajúc moju fotografiu na vodičskom preukaze s fotografiou z pasu, sa na mňa nedôverčivo otáča a v očiach akoby mal napísané: Ženská, ktorá si požičiava auto! „Vy môcť ísť do Estónska. Ale navigácia v centre,“ vypadlo z neho po chvíľke napätia. A tak som sa s ním vybrala do centra Rigy vyzdvihnúť si navigáciu a vyraziť smer Tartu v Estónsku.

Čaká ma niečo málo pod tristo kilometrov a hneď po úvodnej päťdesiatke zisťujem, že Lotyší majú v oblube dopravnú značku Pozor! Nerovnosti na vozovke. Tie sa najčastejšie prejavujú vo vyjazdených kolajach, ktoré sú nepríjemné hlavne, keď

predbiehate. Inak sú ako lotyšské tak aj estónske cesty široké a rovné. Dokonca sa na nich dá ísť rýchlejšie ako na niektorých úsekoch našich diaľnic. Tie by ste tu však hľadali márne. Vlastne nie je sa čomu diviť. Mimo okolia väčších miest na miestnych cestách nestretnete takmer žiadne auto. O čerpacie stanice však nie je núdza, no musíte sa pripraviť na komunikáciu rukami nohami, pokiaľ práve nehovoríte rusky.

Šampus je najlepší šampón

V Tartu, druhom najväčšom meste Estónska s približne stotisíc obyvateľmi, je situácia už trochu iná. Tu aj predavačka v Teranove hovorí anglicky. Dôvodom je, že Tartu je univerzitné mesto. Tartu Univerzita je najstaršou univerzitou v Estónsku. Schádzajú sa tu preto študenti z celej krajiny a v meste to zanechalo pekný kolorit študentských lokálov, klubov a kaviarničiek, kde sa mimochodom dá hrozne lacno najesť. V centre mesta za plnohodnotný obed (mäso s prílohou, polievka a nápoj) necháte v prepočte päť eur. Keď si objednáte niečo typicky estónske, donesú vám schnitzel a kefír. Dokonca to ako schnitzel uvádzajú v jedálničku. Rezeň, ako som zistila, je pozostatok baltických Nemcov, zatiaľ čo kefír a vôbec oblúba v acidofilných mliečnych výrobkoch je vplyvom ruskej kultúry. Baltickí Nemci tu majú bohatú históriu, mnohí z nich tiež učili na tunajšej univerzite. Tak napríklad so sochou Karla Ernsta von Baera, zakladateľa embryológie, ktorá je umiestnená v univerzitnom parku, je spojená študentská tradícia takzvaného umývania hlavy. Zvyk poliať hlavu tohto pána šampusom je súčasťou sviatku pálenie čarodejníc na prelome apríla a mája. Zároveň to má študentom posvätiť ich čistý myseľ a vzdelanosť.

Bez jedla a možnosti úteku

Asi štyridsať kilometrov juhovýchodne od Tartu je malá dedinka Mooste, rozdelená historicky na dva tábory. Po Nemcoch tu zostala pôvodne pálenica vodky, ktorá sa v súčasnosti za peniaze z európskych fondov prestavuje na hotel. A na druhej strane jedinej hlavnej cesty, ktorá vedie cez túto obec, s nemeckou precíznou architektúrou silne kontrastuje maximalistická jednoduchosť socialistických obytných blokov. Jednotiacim prvkom uprostred je miestna škola, ktorá sa usadila v pôvodnom panskom sídle. Zbytočne by ste tu hľadali kino alebo napríklad ihrisko. Je tu malý obchod s potravinami a paradoxne medzinárodne známe umelecké centrum Moks (www.moks.ee), ktoré z času na čas hostí umeleckých rezidentov z celého sveta a organizuje umelecké dielne a výstavy. Svoje webové stránky pre uchádzačov o rezidentúru celkom trefne uvádza slovami: Ak ste aktívnym umelcom zvyknutým na rýchly mestský život, zaberie vám chvíľu, než sa prispôbíte miestnej vidieckej atmosfére.

• Katedrála Tartu s múzeom Univerzity

Pre priaznivcov Európskej únie mám skutočne skvelú správu. Modrá vlajka s dvanástimi zlatými hviezdikami je tu k videniu pomaly častejšie ako dopravná značka avizujúca križovatku. Nie že by Estónci boli takí európski nacionalisti. Je to len dôsledok povinnosti, dať okoloidúcim vedieť, že celá Európa prispieva na rekonštrukcie ciest, budovanie infraštruktúry a zveľaďovanie okolia. Tak aj cesty medzi Mooste a ďalším väčším mestom na západe, Põlvou, momentálne z dôvodu rekonštrukcie skôr pripomína tankodrom, ako cestu druhej triedy. Fasády tunajších rodinných domčekov navodzujú atmosféru našej domoviny, avšak s tým rozdielom, že väčšina z nich ukrýva vo svojich útrobách saunu.

No a keď do navigácie zadáte Tanja, zavedie vás to na západný breh Čudskoposkovského jazera, ktoré delí Estónsko od Ruskej federácie. Keď ale na vás začne navigácia uprostred cesty prehovárať so slovami „zahnite vľavo“ a vy nevidíte žiadnu odbočku, je potreba len spomaliť a tú úzku prašnú uličku skutočne považovať za plnohodnotnú cestu. Tanja totiž nie je žiadna romantická dedina, kde by ste mohli sedieť pri jazere a srkať čaj, ale skôr hlúčik polodrevených-polobetónových chatičiek, ležiacich na okraji bažiny, ktorá vôbec neláka na kúpanie. Nehovoriac o tom, že sa k brehu vôbec nedostanete, pretože všade na vás kričia nápisy nevstupovať - súkromný pozemok alebo je jednoducho pred vami taký prales, že ho možno len ťažko prekonať. Taktiež určite stojí za to, ísť sa pozrieť do jednej z bažín. Je ich v Estónsku mnoho - niektoré viac mokré, iné menej. Tiež stojí za zmienku panské sídlo Rapinā v rovnomennom meste. Je tu umelé jazero a vďaka prítomnosti záhradníckej školy krásne záhrady na prechádzku.

Text i foto: Karolína Brosková

• Tartu univerzita

• Prestavba bývalej pálenice vodky na hotel

Po stopách jednej z najdrahších krajín Európy

Keď sa povie Írsko, pravdepodobne vám napadne niekto z vašich známych, kto sa tam vybral na zárobky. Pri skúške hlbších znalostí o tejto krajine by ste však možno prežili podobné faux pas ako akýkoľvek iný Európan, ktorý si myslí, že Slovensko a Česká republika tvoria stále Československo (a verte mi, stále takí existujú).

Čo je v Írsku minimálna mzda je u nás plat manažéra

Že ide o jednu z najbohatších krajín Európy s nominálnym hrubým domácim produktom vyšším ako 50 USD na hlavu (pre porovnanie Slovensko sa môže pochváliť len niečo málo viac ako 16 USD na hlavu), pomerne nízkou nezamestnanosťou, rozvinutým cestovným ruchom a rodným miestom skupiny U2 vám opakovať asi netreba. Čo však nie je v našom povedomí také známe je, že ide o pomerne mladú republiku, ktorá získala nezávislosť od Veľkej Británie po prvej svetovej vojne. Do začiatku druhej polovice dvadsiateho storočia patrilo Írsko, ktoré zaberá približne päť šiestin rovnomenného ostrova na západe Európy (zvyšnú časť tvorí Severné Írsko, ktoré je stále súčasťou Veľkej Británie), medzi najchudobnejšie európske krajiny. V osemdesiatych rokoch podstúpilo drastické ekonomické reformy - najmä markantné zníženie daní a uvoľnenie regulácie podnikania - a otvorilo tak cestu cudziemu kapitálu, ktorý v momente zahltal írsku ekonomiku. Prísun peňazí zvyšoval príjmy, a tak sa dnes Írsko pýši minimálnou mzdou na úrovni deviatich eur za hodinu, čo je v porovnaní so slovenskými necelými dvoma eurami skutočný „majland“.

Domáci obyvatelia sa živia predovšetkým obchodom - Írsko je známe

• Katedrála sv. Márie v Killarney. Dnes je sídlom biskupa diecézy v Kerry.

svojou produkciou kvalitného mäsa, najmä jahňacieho a hovädzieho. V oblasti turistického ruchu prenajímajú nehnuteľnosti, prípadne zastávajú manažérske posty. Na manuálnu prácu využívajú prisťahovalcov (aj len dočasných), ktorí sú z najrôznejších častí prevážne strednej Európy. Najčastejšie ako čašníka, barmana, chyznú môžete stretnúť Poliakov, Maďarov, Slovákov, ale aj Talianov a Estónov.

Zelená, zelená a všade zase len zelená

• Pohľad na Národný park Killarney z golfového centra Dunloe.

Írsko však nie je krajina, kam by mali stredoeurópania chodiť len na rýchle zárobky. Je to taktiež krajina s bohatou a zaujímavou históriou (napríklad vznik írskych protestantov) a prírodou, v ktorej sú tráva a stromy také zelené, že prvé dni vás z toho bolí hlava. Medzi nepochybne najkrajšie patrí oblasť bývalého grófstva Kerry, v ktorom sa nachádza národný park Killarney. Tento park s celkovou rozlohou vyše desaťtisíc hektárov je kombináciou niekoľkých jazier, vodopádov, najvyšších hôr Írska, ktoré sa týčia až do výšky 1000 m n. m. a dubových a tisoových lesov. V roku 1981 bol vyhlásený za prírodnú rezerváciu UNESCO. Medzi jedinečný živočíšny druh tejto oblasti patrí červený jeleň, ktorý sa v krajine vyskytuje od poslednej doby ľadovej.

Park je maximálne prispôbený turizmu. Na jeho okraji sa nachádza hneď niekoľko golfových ihrísk, množstvo záhrad a vidieckych sídiel, ktoré každoročne lákajú tisíce turistov.

Obľúbenou destináciou je taktiež roklina Dunloe, vzdialená od mesta Killarney približne 15 km. Je dlhá jedenásť

kilometrov a spája Macgillycuddské vrchy s Ružovým pohorím. Jej stredom vedie úzka ulička, na ktorej môžete najčastejšie stretnúť drožkárov s turistami. Domáci vám odporúčia prejsť si to pešo, ale pre športových nadšencov je v meste k dispozícii veľa prenajímateľov bicyklov a obísť celý národný park s prechodom cez roklinu znamená prejsť len niečo málo cez šesťdesiat kilometrov. U miestnych obyvateľov po tomto výkone veľmi „stúpnete na cenu“.

Bez klobúka vstup zakázaný

Tridsať kilometrov južne od hlavného mesta Dublinu sa nachádza dostihová dráha Curragh. Tu sa v posledný júnový víkend konali írské derby - najvyššia írská súťaž v konškých dostihoch. Že sú dostihy spoločenská udalosť a veda v jednom, o tom niet pochyb. História dostihov siaha do tretieho tisícročia a dlhé storočia to bola výsada mužov. No v dobe emancipácie si aj ženy našli uplatnenie na týchto podujatiach a poňali to ako možnosť prezentácie svojej krásy, manželovho konta (v podobe drahých rób, vysokých podpätkov a obrovských klobúkov) a spoločenskej konverzácie pri pohári šampanského. Rozhodne ide o zábavu vyššej spoločenskej triedy, kde sa stretáva nielen írsky, ale dokonca britská smotánka a aristokracia.

Ak ste sa rozhodli navštíviť toto podujatie ako „obyčajný smrteľník“, môžete mať preto spočiatku pocit, že tam nepatríte. Zažiť trochu adrenalínu a vsadiť nejaké to euro na koňa, ktorý vyhrá, tiež nie je len tak. Mali by ste mať informácie o stajni, ktorá koňa vlastní, jej trenéroch, o džokejovi, ktorý na ňom jazdí a v neposlednom rade o jeho rodokmeni, váhe, výške, kastrácii, svalovej hmote, atď. Po dôkladnej analýze sa treba už len rozhodnúť, aký veľký risk ste ochotní podstúpiť a podľa toho zvoliť výšku stávky. A ak máte šťastie, môžete vyhrať tisíce eur.

• Manželky milovníkov koní, ktoré dostihy strávia nad pohárom vína alebo šampanského.

Autom, pešo, na vozíčku alebo na bicykli - hlavné mesto pre každého

O bohatstve Írska sa môžete presvedčiť aj v jeho hlavnom meste Dubline. Samotné mesto má takmer päťsto tisíc obyvateľov, no v jeho konglomerácii žije vyše jeden a pol milióna ľudí. Mesto je dokonale upra-

• Budova Trinity College, najstaršej írkej univerzity, založenej v roku 1592 kráľovnou Alžbetou I. V popredí Karolína Brosková.

• Dublinský zámok bol do roku 1922 sídlom britskej správy v Írsku. Dnes je to sídlo írskej vlády.

vené a čisté. Ulice sú lemované chodníkmi pre cyklistov a Íri vedomí si toho, že sa v tejto krajine podobne ako v Británii jazdí po ľavej strane, vyznačili na každom prechode pre chodcov upozornenie, na ktorú stranu sa máte pozrieť, aby vás neprešlo nejaké auto. Prednosťou je nesporné všadeprítomný bezbariérový prístup a možnosť odložiť si bicykel kdekoľvek bez rizika, že ho tam už nenájdete. Mesto má vybudovaný aj systém automatov na požičiavanie bicyklov. Stačí do automatu vhodiť pár eur a bicykel je váš. Keď sa do bicyklujete, pristavíte bicykel k akémukoľvek ďalšiemu automatu a ten vás vyve, aby ste buď doplatili, alebo vám vráti preplatok.

Samotná metropola pôsobí veľmi organizovaným a pokojným dojmom. Je v nej cítiť britský vplyv architektúry a írsky naturel najlepšie pocítite v jednom z írskych barov, kde čapujú povestné čierne pivo Guinness. Dublin je taktiež dopravnou križovatkou medzi britskými ostrovmi, Francúzskom, ale aj Španielskom a samotným Írskom. Spojenie je nielen letecké, ale priamo z Dublinu dennodenne odchádza smerom ku kontinentálnej Európe niekoľko trajektov.

Hlad je maskovaný smäd

Krajine, ktorej oficiálnym jazykom je angličtina a tzv. Gaelic – írsky domáci jazyk, ktorý sa dodnes na školách povinne vyučuje - bohužiaľ, nebolo požehnané v oblasti gastronómie. Keď sa domácich opýtate, aké je ich národné jedlo, naprázdno otvoria ústa a po dlhom zamyslení skonštatujú, že nič také nemajú. Väčšinu kuchyne zdedili po Britoch z dôb nadvlády. Preto aj ich raňajky sú nápadne podobné tým britským – klobása, vajce a slanina s toastom. A okrem toho sa spolu s cudzím kapitálom a množstvom prisťahovalcov do krajiny importovali aj zvyky ostatných národov, a tak je dnes írsky kuchynia viac kontinentálna než tradičná. Ak si chcete z Írska odnieť írsky zážitok, neostáva vám preto nič iné, než z jedenia presedlať na pitie a ochutnať nielen spomínané pivo, ale najmä írsku whiskey.

Text i foto: Karolína Brosková

Predišli nás do večnosti

*Lúčim sa s Vami
moji milí,
ruky stisk už Vám
nemôžem dať.
Srdce mi dotýklo,
odišli sily,
Lúčim sa s každým,
kto ma mal rád.*

Dňa 20. 06. 2010 nás tragicky a náhle navždy opustil náš milovaný najbližší

Ing. Milan Jurečka

Svoju rodnú obec Závažnú Porubu miloval a túžil sa do nej vrátiť, bohužiaľ, vinou nezodpovedného vodiča o túto a mnohé iné životné šance prišiel. V stotine sekundy sa nám úplne zmenil svet, prevrátil sa naruby. Dieťaťko nikdy nevidí svojho otecka a to asi mrzí najväčšmi...

Bolesť je veľká, nikdy neskončí, prázdne miesto nikto nezaplní, ale v našich srdciach a myšliach myšlienka naňho nikdy nezomrie.

V mene celej rodiny dovoľte mi poďakovať sa Vám za prejavy sústrasti a účasti, za kvetinné dary, za slová útechy a povzbudení, za pomoc a pohladenia.

Manželka Vierka a celá smútiaca rodina

*„Nezomrel ten,
kto ostáva
v našich
srdciach.“*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že naša drahá mamička a milovaná stará mama

Božena Naháľková

rodená Jurečková

nás opustila dňa 6. septembra 2010 vo veku 81 rokov.

Rozlúčka so zosnulou bola v pondelok 13. septembra 2010 o 11.45 h v bratislavskom krematóriu.

Smútiaca rodina

*Len v Bohu
utíši sa moja duša,
len od Neho
pochádza moja
nádej.*

Žalm 62,6

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 17. septembra 2010 v 83. roku svojho života opustila naša drahá mama, stará mama, prastará mama, krstná mama, sestra, švagriná, strýnka

Želmíra Jambrichová, rod. Jančuškova

Posledná rozlúčka s našou drahou zosnulou sa uskutočnila v pondelok 20. septembra 2010 v Dome smútku v Závažnej Porube.

V žiali vyslovujeme slová úprimného poďakovania za všetky kondolenencie, kvetinné dary a účasť na poslednej rozlúčke.

Dcéra Želmíra s celou rodinou, nevesta Vierka s celou rodinou a ostatná smútiaca rodina.

*Zavolať si ma k sebe,
Bože môj
odteraz som už
celkom Tvoj.
O, milosrdný
ku mne buď
Pritúl ma
na svoju hrud'.*

V hlbokom zármutku oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás dňa 18. septembra 2010 v 90. roku svojho života navždy opustil po dlhej chorobe náš drahý manžel, otec, starý otec, prastarý otec, krstný otec, brat, švagor a ujo

Ján Kulhavý

Rozlúčka s našim drahým zosnulým sa uskutočnila v pondelok 20. septembra 2010 v Dome smútku v Závažnej Porube.

Prijmite, prosím, naše vrúcne poďakovanie za všetky prejavy účasti v našom žiali, za kvetinné dary i vašu účasť na rozlúčke s našim drahým zosnulým.

Manželka Mária, dcéry Viera a Želmíra s manželom, syn Ján s manželkou, vnučky, pravnúčatá a ostatná smútiaca rodina.

TAJNIČKA - HUBY – POZNÁTE ICH?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18							20									
19							21									
	I.							II.							V.	
	22	III.	23					25						27		
			24					26						28		
29				30			32						34			
				31			33						35			
36					37		39					41				
					38		40					42				
43						44					46					
						45					47					
48					49					51						53
					50					52						
54				55				57					59			
				56				58					60			
61			62				64			66			68			
			63				65			67			69			
70		IV.				71				73						
						72				74						
	75				77			79		81						
	76				78			80		82						
83				84			86						88			
				85			87						89			
90						91						93				95
						92						94				
96			97				99						101			
			98				100						102			
103				104					106							
				105					107							
108								109		111						
								110		112						
113				VI.												
114				115			116						117			

1 síra, ch.zn.
2 rozum, dôvtip
3 rýp
4 severs. mužské meno
5 značky tónov
6 párový gén
7 prístavná hrádza
8 kelvin ozn.
9 odsúvanie hlások na konci verša
10 nenáhlila
11 odrel, poškriabal (napr. hrniec)
12 Odyseová vlast'
13 očkovacie látky (v tajničke krátke e)
14 zákl. číslovka
15 1. dvojhlasica
16 draslík ch. zn.
17 pôvodný názov amerického štátu (USA)
18 štát na severovýchode Južnej Ameriky
19 staroegyptský boh slnka
20 druh vodného športu
21 ŠPZ okr. Galanta
22 druh športového luku i historickej kuše
23 ženské meno
24 silné tučné dievča pejor.
25 amer. filmové ocenenia
26 začiatkom jari sneh
27 ozn. hektára
28 2499 rímsky
29 stupeň neogénu, tiež astiën
30 druh afrického slona
31 tuhý komunálny odpad

32 uhorka čes.
33 čítať pri nedostatku svetla, tiež cloniť si oči pred ostrým slnkom – málo videl
34 maškrtá, lakota čes.
35 potiahnutie a vypustenie dymu pri fajčení
36 zármutoč básn.
37 ampér ozn.
38 nič
39 štát v Východnej Ázii
40 malý podzemný tunelár
41 citosl. rezu nožom
42 oddychovo – rekreačná časť Ružomberka
43 kučeravý chlapec zvlášť u černocho
44 nakláňal, nahýňal
45 titul mongolských vládarov
46 druh huby rastúcej a pestujúcej na dreve
47 jeden zo zmyslov
48 1. mužstvo v porubs. futbale
49 mal chrípku, chrípnul
50 poľská rieka
51 kus tvrdej hliny
52 Interhotel
53 kúsok chleba
54 rieka v Čile
55 lesklá hodvábná tkanina
56 strecha náreč.
57 mongolské správne územie
58 kilometer
59 Union Sportive /F/
60 pestrofareb. záhradná kvetina
61 kút, roh, spojnice žrdí v bránke futb. hádzanář.

62 stupeň vyspelosti v džeme
63 pieskový presyp
64 vrchol vysokej hory v Rusku
65 odporovacia spojka
66 ber vecí, majetok nár.
67 ozrutná škaredá vec
68 germánsky 1. muž
69 rieka vo Francúzsku
70 teplota ozn.
71 predpona vzťah. sa na vietor
72 stále sa opakujúca spevná skladba majúca dlhodobý posluchácky úspech /Krajček/
73 upravené zapakané sendviče
74 tropická rastlina
75 silný zápach
76 česká rieka
77 začiatok v umení
78 babylonsky boh neba
79 citosl. smiechu
80 uranové
81 vytrvať, vydrž, nár.
82 inakšia nár.
83 vidina, ilúzia
84 rímsky pozdrav
85 pomer, stretnutie sa
86 pomaly, vážne, v hudbe
87 zavčas
88 Mária dom.
89 hurá do bitky čes.
90 ranne, skoro
91 športový klub v Bratislave
92 rieka vo Francúzsku
93 šport. klub v Dunajskej Strede
94 obchodný potrav. reťazec /Pem-meva/
95 prostredie chemicky ---- !

96 MPZ Indonézie
97 Osman
98 obchodný reťazec nábytku a bytových doplnkov
99 umývadlo v sakristii
100 topí železo pri vysokej teplote
101 odevné závoje
102 opi alkoholom do nemoty /pejor./
103 člny na Rýne
104 hustotkaná bavlnená tkanina mn. č.
105 orgány zraku
106 patriaci Akabovi
107 záporová spojka
108 3-farebná zástava, stuha /napr. slovenská/
109 dusík ch.zn.
110 národný výbor
111 niečo si vopchám napr. do vrečka
112 chróm ch.zn.
113 Ku-Klux-Klan
114 Amateur Athletic Association
115 rieka v Rakúsku
116 trieska
117 štátny majetok

vo vodorov. 11 riadku - za IV. = Daniel v zahraničí
vo vodorov. 18 riadku - za VI. tajn. = detská film.
rozprávka

Pomôcky: ANU, ARBALET, ASK, ELORN, GLOTY, LOA, ADAGIO

Pozor! V krížovke nie sú dodržané dĺžne !

Autor krížovky: Pavel Staroň

Človek, ktorý sa zaoberá celou škálou problematiky húb, ich rastom, pestovaním, ale hlavne ich kategorizáciou, pomenovaním, zatriedňovaním do rodov, skupín a určovaním ich charakteristických znakov pri ich rozlišovaní, či sú jedovaté alebo jedlé a v konečnom dôsledku vydávaním atlasov o hubách sa nazýva I. **TAJNIČKA**

My prv narodení, čoby starší, poznáme veľmi zdravú jedlú hubu pod porubským názvomII. **TAJNIČKA**. Rástla najmä v „žuberovej“ v skalnatých príkrych zrázoch. Mohutná hutná huba s bielym až hnedočiernym klobúkom, bielym a tvrdým hlúbikom, tvrdá ako kremeň a spravidla vždy zdravá. Teraz neviem či sa ešte vyskytuje, alebo len sporadicky, kde-tu a veľmi málo.

Veľmi málo sa vyskytujúca jarná jedlá huba pod názvom III. **TAJNIČKA**, má klobúček 3-7 cm, vajcovito oválny, dutý, na povrchu s rôzne veľkými a hlbokými jamkami - brázdami, nepravidelných tvarov (podobne ako mozog), ktoré sú od seba oddelené rebrovitými prieťahmi. Podľa druhov ako sú hrubohlúbikový, kuželo-vitý, obyčajný a i. má farbu hnedú, čiernobiely, až čiernu. Niekedy rastie hneď po stopení snehu.

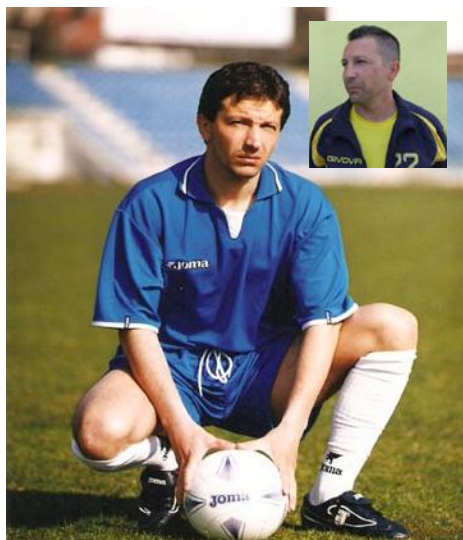
Túto hubu poznáme pod názvom šampiňon. Jej slovenský názov jeIV. **TAJNIČKA**. V posledných rokoch sa tieto huby zaradené medzi - potenciálne zdraviu škodlivé - ! Neobsahujú síce jedy, ale vyskytujú sa v nich také látky, ktoré môžu pri pravidelnej konzumácii väčších množstiev vyvolať rôzne zdravotné problémy. Obsahujú látku s mutagénnymi a karcinogénnymi vlastnosťami. Varom sa síce z väčšej časti rozkladajú, napriek tomu však všetky šampiňony nemožno doporučiť na konzumáciu.

.....V. **TAJNIČKA** chutná jedlá huba s liečivými účinkami. Pomáha zvyšovať imunitu a obranyschopnosť organizmu, priaznivo ovplyvňuje hladinu cukru v krvi, krvný tlak, funkciu črevného systému, zmiernovať únavu a strnulosť šliach a končatín. Rastie v prirodzenom prostredí, ale možno ju aj dopestovať. Tiež ju dostať ako výživový doplnok.

Kto by nepoznal hubu pod ľudovým názvom májovka, ktorá je jednou z prvých jarných húb rastúca v tráve, na miestach, ktoré pozná len málo hubárov. Jej slovenský názov sa ukrýva vVI. **TAJNIČKE**.

ŠPORT

Predstavujeme nového trénera

Meno a priezvisko: Eduard Mydliar

Narodený: 13.11.1969

Rodinný stav: ženatý,

Deti: Jakub (18), Viktória (8), Mário (1)

Vzdelanie: vysokoškolské - odbor pedagogika na Žilinskej univerzite

Trénerská kvalifikácia: licencia UEFA B

Kluby ako hráč: Liptovský Hrádok, Dolný Kubín, MŠK SCP Ružomberok, Artmedia Petržalka, ODu Trenčín, 1. FC Košice, Dúbrava

Ako tréner pôsobil: Dúbrava (2003-2008), Liptovský Hrádok (2008-2010)

• • •

Ako vnímate A mužstvo Závažnej Poruby?

Úroveň futbalu určuje kvalita hráčov, trénerov, funkcionárov, záujem a podpora okolia. Dôležitá je ich dobrá spolupráca. Z tohto pohľadu môžu byť všetci zainteresovaní na futbal v Závažnej Porube pyšní.

„A“ mužstvo Závažnej Poruby je účastníkom 3.ligy, čo je naozaj slušná vizitka. Chlapci tvoria dobrú partiu a hlavne tí mladší, chcú futbalovo napredovať. Z mojich hráčskych skúseností im môžem veľa odovzdať a je len na nich, ako to potom v zápase uplatnia.

Silné stránky?

Mužstvo má dobrú „kosteru“ a je na túto súťaž dobre fyzicky pripravené.

Slabé stránky?

Efektívnosť v koncovke, taktika a psychika.

Ako si predstavujete trojuholník komunikácie: výbor-tréner-hráči.

Musi fungovať vzájomne obojsmerne, podľa určitých pravidiel. Nesmie v nej chýbať dôvera a otvorenosť.

Pokúsme sa predstaviť cieľ vášho snaženia.

Ako tréner chcem nadviazať na dobré výsledky, aj keď viem, že pre nováčika v súťaži je druhý rok kritický. Chcem, aby sa hráči na tréningy tešili a v zápasoch robili čo najviac radosti našim fanúšikom.

A mužstvo pred sezónou 2010/2011

Horný rad (zľava): Olejár Jozef - vedúci mužstva, Blaščík Miroslav, Olejár Michal, Tuka Ondrej, Praštiak Matúš, Moravčík Peter, Oláh Jakub, Repček Michal, Vretenár Andrej, Glončák Tomáš

Dolný rad (zľava): Beťko Matej, Droppa Miroslav, Švárný Miroslav, Mydliar Eduard - tréner, Vyskoč Milan, Beťko Pavel - predseda ŠK, Goč Michal, Mlynček Ján - manažér ŠK, Čajka Jakub, Králik Marián

Na fotografii chýbajú: Račko Ľubomír, Palušák Andrej, Hrča Branislav, Bella Michal

Závažná Poruba - Turany 3 : 1

Závažná Poruba - Veľký Krtíš 0 : 2

Bol to úspešný turnaj

• Priebeh turnaja pozorne sledoval aj primátor Mesta L. Hrádok B. Tréger (napravo)

• Rozhodovali podľa pravidiel, bezchybne

• Pohár víťaza preberá z rúk starostu Z. Poruby P. Barániho kapitán FK Svit Marcel Fridman vedľa P. Betko, predsedu ŠK Z. Poruba a hlavného organizátora turnaja.

• Najlepší futbalista turnaja Michal Olejár (ŠK Z. Poruba) prevzal z rúk manželky starostu Z. Poruby S. Barániovej veľkú tortu v podobe futbalového ihriska. Na dōvažok pridala aj bozk.

Kto vyhrá - postúpi

Tak sa hovorí o víťazovi futbalového turnaja O pohár starostu Závažnej Poruby. Toto nepísané pravidlo potvrdil aj XVII. ročník v dňoch 17. a 18. júla 2010. Zvítazil FK Svit postupujúci do III. ligy - východ. „Dobrá organizácia, upravený štadión, kvalitný trávnik, priateľská atmosféra, dobré športové výkony a kvalitní rozhodcovia,“ takto hodnotili priebeh a úroveň turnaja v Z. Porube funkcionári víťazného klubu.

Výsledky:

FK Svit : ŠK Demänová	7:2
ŠK Z. Poruba : ŠKM L. Hrádok	2:0
ŠK Demänová : ŠKM L. Hrádok	3:1
ŠK Z. Poruba : FK Svit	1:2

Poradie: 1. FK Svit
2. ŠK Z. Poruba
3. ŠK Demänová
4. ŠKM L. Hrádok

Toto nadovšetko

Všetko, čo skutočne potrebujem vedieť o živote, som sa naučil v materskej škole.

Naučil som sa toto:

Podeľ sa o všetko.
Hraj čestne.
Nikomu neubližuj.
Vráť veci tam,
kde si ich našiel.
Neber veci, ktoré
ti nepatria.
Povedz prepáč, keď do niekoho vrazíš.
Pred jedlom si umývaj ruky.
Trošku sa uč a trošku premýšľaj.
Nakresli obrázok a každý deň chvíľu spievaj a tancuj, hraj sa a pracuj.
Keď pôjdeš von do sveta, daj si pozor na premávku.
Neprestávaj sa ustavične čudovať.
Zlatým pravidlom je Láska.

ROBERT FULGHUM, nar. 1937

Ani nevieme čo máme

Cudzie chválime, svoje nepoznáme

Pomenujte dolinu na fotografii. Názov doliny doručte na obecný úrad do konca októbra 2010. Správnu odpoveď odmeníme čiastkou 3 €. V prípade viacerých správnych odpovedí výhercu vylosuje Redakcia.

Správny turnaj, skvelí futbalisti

• FK Svit

• ŠK Závažná Poruba

• ŠK Demänová

• ŠKM Liptovský Hrádok